

JIHOMORAVSKÝ KRAJ
Krajský úřad

Výroční zpráva o realizaci politiky v oblasti závislostí Jihomoravského kraje za rok 2021

Strategie Jihomoravského kraje pro oblast rizikového chování, závislostí a závislostního chování na období 2020-2028 je vyvěšena na www.jmk.cz - sekce „Koncepce, studie, plány, programy“ a na www.jmskoly.cz.

Dotáčnický program „Dotace pro oblast protidrogových aktivit“ je vyvěšen na www.jmk.cz – sekce „Granty a dotace“.

Výroční zpráva o realizaci politiky v oblasti závislostí v kraji je určena pro odbornou i laickou veřejnost. Je zdrojem základních informací o koordinaci a institucionálním zajištění politiky v oblasti závislostí v kraji, koncepčních opatřeních, spolupráci s obcemi, finančním zajištění a finančních deficitech politiky v oblasti závislostí, charakteristice scény v oblasti užívání návykových látek (alkohol, tabák, nelegální látky, psychoaktivní léky) a situace v oblasti hazardního hraní a jiných nelátkových závislostí, síti adiktologických služeb a aktivitách realizovaných kraji v oblasti politiky v oblasti závislostí (např. vzdělávání, analýzy, rozvojové projekty apod.).

Výroční zpráva o realizaci politiky v oblasti závislostí v kraji je jedním ze zdrojů při vytváření Souhrnné zprávy o realizaci politiky v oblasti závislostí v krajích a výročních zpráv o situaci v oblasti závislostí zpracovávaných Národním monitorovacím střediskem pro drogy a závislosti. Zároveň je také důležitým informačním materiálem pro politiky na místní, krajské i centrální úrovni.

Z krajských výročních zpráv sestavuje sekretariát Rady vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí (RVKPP) Souhrnnou zprávu o realizaci politiky v oblasti závislostí v krajích, která je předkládána Radě vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí, jejímž členem je mimo jiné zástupce Asociace krajů České republiky. Všechny poskytnuté informace jsou dále publikovány a distribuovány. Z důvodu využitelnosti informací ve výroční zprávě bylo nezbytné striktně dodržet předepsanou strukturu výroční zprávy.

Obsah

1	Souhrn - Charakteristika drogové scény v roce 2021	5
2	Situace v oblasti závislostí v kraji	8
2.1	užívání návykových látek v obecné populaci, ve školní populaci	8
2.2	Užívání návykových látek v prostředí zábavy, nočního života.....	12
2.3	Problémové formy užívání návykových látek	13
2.4	Užívání návykových látek ve specifických skupinách.....	15
2.5	Návykové látky a hazardní hraní v sociálně vyloučených lokalitách.....	17
2.5.1	Charakteristika sociálně vyloučených lokalit v Jihomoravském kraji	17
2.5.2	Služby v sociálně vyloučených lokalitách.....	17
2.6	Somatická a psychiatrická komorbidita v souvislosti s užíváním návykových látek, včetně infekčních a dalších onemocnění.....	18
2.7	Předávkování, včetně smrtelných	19
2.8	Sociální situace uživatelů návykových látek.....	20
2.9	Hazardní hraní.....	21
2.10	Nové technologie	22
2.11	Nové psychoaktivní látky.....	22
2.12	Drogová kriminalita v Jihomoravském kraji	22
2.12.1	Charakteristika současné drogové scény v JMK z pohledu Policie ČR – KŘP JMK.....	22
2.12.2	Přehled nejčastěji zneužívaných OPL z pohledu KŘP JMK.....	23
2.12.3	Drogová kriminalita v působnosti Policie ČR v JMK.....	24
3	Koordinační mechanismy politiky v oblasti závislostí na krajské a místní úrovni	26
3.1	Institucionální zajištění.....	26
3.1.1	Krajské institucionální zajištění koordinace.....	26
3.1.2	Místní zajištění koordinace politiky v oblasti závislostí	28
3.2	Strategické dokumenty politiky v oblasti závislostí kraje	31
3.2.1	Koncepce, strategie, akční plány a jejich zaměření	31
3.2.1.	Specifické strategické dokumenty politiky v oblasti závislostí kraje.....	31
3.2.2	Strategické dokumenty kraje se širším kontextem obsahující také otázky protidrogové politiky	32
3.2.3	Hodnocení strategických dokumentů/politiky v oblasti závislostí kraje	33
3.3	Analýzy/studie v oblasti závislostí v roce 2021	34
3.4	Další významné aktivity v oblasti politiky závislostí v roce 2021 na krajské..... i místní úrovni	34
4	Finanční zajištění politiky v oblasti závislostí na krajské a místní úrovni	36
4.1	Způsob financování služeb krajem	36
4.1.1	Veřejná zakázka na provoz protialkoholní záchytné stanice	36
4.1.2	Řízení Jihomoravského kraje	36
4.1.3	Podmínky pro poskytnutí dotace	36
4.2	Způsob zajištění financování adiktologických služeb ze strany obcí	37
4.3	Rozpočtové výdaje na politiku v oblasti závislostí v kraji.....	38
5	Adiktologické služby	41

5.1	Definovaná síť služeb pro uživatele drog v kraji v roce 2021:	41
5.2	Popis situace podle jednotlivých typů (standardů) služeb	41
5.2.1	Situace dle služeb - tabulková část.....	41
5.2.2	Situace dle služeb - textová část	48
5.3	Dopady pandemie Covid-19 na oblast poskytování služeb	50
5.3.1	Oblast specifické primární prevence.....	50
5.3.2	Oblast služeb	50
6	Kontaktní údaje o zařízeních, která působí na území kraje	54

1 Souhrn - Charakteristika drogové scény v roce 2021

V Jihomoravském kraji, stejně jako v celé České republice, jsou nejrozšířenějšími legálními drogami alkohol a tabák, z nelegálních drog jde o pervitin, marihuanu a heroin.

Hlavními problémy řešenými na školách v oblasti projevů rizikového chování u dětí a mládeže byly ve školním roce 2020/2021 v Jihomoravském kraji dle mapování školních metodiků prevence dle výskytu u počtu žáků:

- záškoláctví (řešeno u 1 046 žáků + podezření na skryté záškoláctví řešeno u 703 žáků)
- užívání tabáku (řešeno u 828 žáků)
- závislostní chování pro nelátkové závislosti/ hazard, počítačové hry apod. (řešeno u 318 žáků)
- užívání alkoholu (řešeno u 233 žáků)

a dle počtu případů řešených ve školním prostředí:

- špatné vztahy mezi žáky (řešeno 1 722 případů)
- vyloučení jednotlivce z kolektivu (řešeno 400 případů)
- případy opakovaného záměrného psychického i fyzického ubližování (řešeno 237 případů)

Mapování výskytu rizikového chování u dětí a mládeže sice neřeší jejich příčiny, ale všechna zjištění pomohou při zacílení preventivních aktivit nejen u specifické primární prevence, ale také u prevence sekundární a terciární.

V Jihomoravském kraji bylo v roce 2021 v kontaktu s nízkoprahovými službami 3 772 osob a s programem v prostředí noční zábavy „Hard&Smart“ 16 649 osob.

V rámci nízkoprahových služeb v roce 2021 bylo provedeno 21,5 tis. výměn (21 563) a bylo vydáno více jak 647 tis. injekčních stříkaček.

Průměrný věk klientů nízkoprahových služeb Jihomoravského kraje je cca 32 let nealkoholových drog a 40 let alkoholových drog. Program Hard&Smart pracoval v prostředí nočního života s klienty s průměrným věkem 23 u nealkoholových drog a 24 u alkoholových drog.

V posledních letech jsme pozorovali vzrůstající zájem o ambulantní typ služeb. V roce 2021 však došlo k poklesu klientů z důvodu pandemických opatření souvisejících s Covid-19. Počet klientů se snížil na 1 219, zatímco v roce 2020 užilo ambulantních služeb nestátních neziskových organizací celkem 1 828 klientů.

Pobytových terapeuticko-resocializačních služeb v terapeutických komunitách v roce 2021 užilo 86 klientů. 114 klientů využilo doléčovacích programů v doléčovacích centrech.

Trend, který je sledován již několik let po sobě a který je prokazatelný celorepublikově ve statistikách Národního monitorovacího střediska, je přechod části klientů, věnujících se hazardnímu hraní do on-line prostředí. Nejpatrnější to je u sázkařů – tzv. LIVE sázení. Tento trend je dán technologickým pokrokem, kdy prostředí programů a aplikací je pro uživatele čím dále jednodušší a snadněji přístupné. Také se zjednodušuje prostředí on-line plateb a převodů peněz mezi účty, což činí sázení (ale také např. hraní na automatech on-line) dostupnějším. Průměrný věk klientů s diagnózou z oblasti nelátkových závislostí je 32 let. Zadluženost se týká v různé podobě takřka všech klientů a dluhy dosahují v některých případech i několika milionů korun. Předpokládá se, že 5 až 8 osob z hráčova okolí je přímo zasaženo negativními vlivy

hráčova patologického chování. Jsou to především rodiče, partneři a děti. Na ně zpravidla dopadá hrozba zadlužování, rozprodávání společného majetku a s tím spojená hrozba exekuce.

Z pohledu Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje dlouhodobě největší problém v oblasti drog na území KŘP JMK Brno představuje výroba, distribuce a užívání metamfetaminu. Výroba metamfetaminu probíhá zejména v menších, snadno přenosných varnách, které jsou schopny vyprodukovat metamfetamin v řádech max. desítek gramů na jeden výrobní cyklus. Zvyšuje se počet varen, které jsou schopny produkovat pervitin v řádech stovek gramů. Takto vyrobený pervitin je poměrně kvalitní a je v neřaděném stavu prodáván dalším osobám, které zajišťují jeho distribuci jak uživatelům v ČR, tak i mimo naše území. To vyplývá i z informací rakouské policie, kde roste počet záchytů této látky.

Druhým největším problémem na území KŘP JMK Brno v oblasti drog je výroba a distribuce marihuany. Konopí je pěstováno jak „indoorovým“, tak „outdoorovým“ způsobem, za využití speciálních technologií, nakupovaných ve specializovaných prodejnách na teritoriu města Vídeň v Rakousku. Následně vyrobená marihuana se vyznačuje vysokým obsahem THC. Pěstírny se většinou nachází ve speciálně upravených prostorách. Tyto úpravy ale přináší rizika spojená s produkcí jedovatých výparů z pěstební činnosti, požáry elektroinstalací, zasažení elektrickým proudem, narušení statiky domu a škody na životním prostředí, způsobené vlivem chemických látek používaných při pěstování.

V oblasti distribuce heroinu je situace ustálená, distribuce a užívání heroinu je specifické pro romskou komunitu. Do ČR, potažmo i na teritorium JMK se heroin dostává nejčastěji tzv. „Balkánskou cestou“, kdy minimální množství z takto dováženého heroinu zůstává pro místní spotřebu a převážná část heroinu je určena pro drogový trh zemí západní Evropy.

Především z důvodů velmi nízké kvality pouličního heroinu se čím dál častěji mezi jeho uživateli setkáváme se zneužíváním léčivých přípravků na bázi opiátu – fentanylů a léku Vendal Retard.

Síť drogových služeb poskytovaných z 80% nestátními neziskovými organizacemi v Jihomoravském kraji je dlouhodobě stabilizovaná, komplexní a zahrnuje programy počínaje specifickou primární prevencí, přes nízkoprahové služby – tj. terénní programy a kontaktní centra, po ambulantní či pobytová léčebná a resocializační zařízení jak pro legální, tak i pro nelegální drogy.

Specifická primární prevence je realizovaná ve všech školách kraje v celé šíři rizikového chování u dětí a mládeže v rámci minimálního preventivního programu. Do systému vstupují Pedagogicko-psychologické poradny (dále PPP) jako specializovaná poradenská pracoviště ve školství. Disponují odborným zázemím v oblasti primární prevence. PPP zajišťují prostřednictvím metodika prevence primární prevenci ve školách a školských zařízeních, realizaci preventivních programů a opatření a v neposlední řadě koordinaci školních metodiků prevence v daném okrese Jihomoravského kraje. V kraji 5 PPP (PPP Brno, oblastní PPP Vyškov s pracovišti ve Vyškově, v Blansku a v Boskovících), PPP Břeclav, PPP Hodonín, PPP Znojmo) a 7 metodiků prevence PPP.

Poskytovatelé programů specifické primární prevence z řad nestátních neziskových organizací jsou například Společnost Podané ruce o.p.s. a Etické dílny/divize v organizaci Hope4kids, z.s., z řad státních organizací například Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje – oddělení tisku a prevence, Státní zdravotní ústav a Městská policie – odbor prevence.

Síť nízkoprahových služeb pro nelegální drogy v kraji je dobře dostupná, je zajištěna ve všech sedmi okresech Jihomoravského kraje. Existuje 7 kontaktních center a 8 terénních programů. V okrese Hodonín fungují 2 kontaktní centra s terénními programy. Hodonínský okres se však vyznačuje velkou lidnatostí, velkou nezaměstnaností, velkým počtem heren a velkým počtem uživatelů nelegálních i legálních drog, takže činnost obou center je opodstatněná. Svoji působnost mají centra na okrese dlouhodobě regionálně rozdělena. V Brně v dubnu 2020 bylo

otevřeno nové kontaktní centrum pro uživatele alkoholu. Poskytovatelé „Společnost Podané ruce o.p.s.“ – místa poskytování služeb – Brno, Blansko, Vyškov, Znojmo, „DROM p.o.“ – místo poskytování služby – Brno, vyloučená lokalita Bratislavská, Cejl, Francouzská a přilehlé ulice, „Charita Kyjov“ - místo poskytování služby - Kyjovsko, „Diecézní charita Brno“ – místa poskytování služeb - Břeclav, Hodonín.

Služby ambulantního typu jsou zajišťovány po státní linii především psychiatry a ambulancemi v psychiatrických léčebnách. V působnosti nestátních neziskových organizací fungují v kraji 2 ambulantní programy zaměřené na pomoc uživatelům nelegálních drog a patologickým hráčům. Poskytovatelé „Společnost Podané ruce o.p.s.“ a „Remedis, s.r.o.“ – místo poskytování služeb – Brno. Dlouhodobě také působí psychiatrická AT ordinace Společnosti Podané ruce o.p.s.

Síť léčebných rezidenčních zařízení (terapeutických komunit) je v Jihomoravském kraji zabezpečena. Kraj finančně dlouhodobě podporuje 2 terapeutické komunity. Poskytovatelé „Společnost Podané ruce o.p.s.“ – místo poskytování služby – Dačice a „Krok Kyjov, z.ú.“ – místo poskytování služby – Kyjov.

Programy charakteru doléčování pro bývalé uživatele nelegálních drog jsou v kraji 3, všechny jsou typu ambulantního i s možností pobytu. Poskytovatelé „Společnost Podané ruce o.p.s.“ – místo poskytování služby – Brno, „Krok Kyjov, z.ú.“ – místo poskytování služby – Kyjov a nově vzniklá služba následné péče organizace Kolpingovo dílo ČR, z.s. pro klienty s duální diagnózou - místo poskytování služby – Brno.

Léčba závislostí na legálních drogách je realizována především prostřednictvím státních zdravotnických institucí (psychiatrické léčebny, psychiatři...). V působnosti nestátních organizací fungují 2 doléčovací programy pro legální drogy ve městě Brně. Jedná se jak o ambulantní doléčování, tak o jedno pobytové zařízení. Poskytovatelé „LOTOS – doléčovací centrum, o.p.s.“ a „Renadi o.p.s.“ - místo poskytování služeb – Brno.

Jihomoravský kraj se vyznačuje širokou nabídkou služeb, včetně služeb typu poradenských programů, specifických programů zaměřených na patologické hráče nebo na preventivní a intervenční činnost v prostředí taneční scény, nočního života a zábavy, dále typu substitučního programu, drogových služeb ve vězeňství a následné péče, vzdělávacího centra, webové poradny a prevence zneužívání syntetických drog.

Poskytovatel „Společnost Podané ruce o.p.s.“ – místa poskytování služeb – Brno, vazební věznice Brno a věznice Rapotice, Kuřim, Znojmo, Světlá nad Sázavou, Ostrov nad Ohří, Opava, Břeclav, Příbram a webové stránky <http://www.extc.cz/>.

Jihomoravský kraj v roce 2021 finančně podpořil prostřednictvím dotačních programů síť zařízení nestátních neziskových organizací poskytující služby uživatelům legálních i nelegálních látek částkou cca 12,69 milionů Kč a obce Jihomoravského kraje ze svých rozpočtů částkou cca 11,9 milionů Kč.

2 Situace v oblasti závislostí v kraji

2.1 užívání návykových látek v obecné populaci, ve školní populaci

Výskyt rizikových projevů chování ve školách a školských zařízeních – nejčtenější výskyty a hlavní problémy

V České republice je nastaven celoplošný systém výkaznictví, který umožňuje jednotný sběr dat v oblasti primární prevence rizikového chování.

Z elektronické evidence, kterou vyplnilo 331 škol (což činí 55,53%) z 596 škol v Jihomoravském kraji, vyplývá, že hlavními problémy škol ve školním roce 2020/2021 v oblasti projevů rizikového chování u dětí a mládeže **jsou dle výskytu u počtu žáků:**

- záškoláctví (řešeno u 1 046 žáků + podezření na skryté záškoláctví řešeno u 703 žáků)
- užívání tabáku (řešeno u 828 žáků)
- závislostní chování pro nelátkové závislosti/ hazard, počítačové hry apod. (řešeno u 318 žáků)
- užívání alkoholu (řešeno u 233 žáků)

a dle počtu případů řešených ve školním prostředí:

- špatné vztahy mezi žáky (řešeno 1 722 případů)
- vyloučení jednotlivce z kolektivu (řešeno 400 případů)
- případy opakovaného záměrného psychického i fyzického ubližování (řešeno 237 případů)

Mapování výskytu rizikového chování u dětí a mládeže sice neřeší jejich příčiny, ale všechna zjištění pomohou při zacílení preventivních aktivit nejen u specifické primární prevence, ale také u prevence sekundární a terciární.

Součástí celorepublikové elektronické evidence je i výkaznictví týkající se školních metodiků prevence, ať již jejich specializačního studia, formy finančního ohodnocení za jejich práci, počet let ve funkci apod. a mapování rizikového chování ve školách.

Mapování nežádoucích jevů v počtu 6 838 na školách v Jihomoravském kraji ve školním roce 2020/2021 viz tabulka na další straně:

	MŠ - děti	1. ročník ZŠ	2. ročník ZŠ	3. ročník ZŠ	4. ročník ZŠ	5. ročník ZŠ	6. r. ZŠ / prima	7. r. ZŠ / sekun da	8. r. ZŠ / tercie	9. r. ZŠ / kvarta	10. ročník ZŠ...	1. r. SŠ / kvinta	2. r. SŠ / sexta	3. r. SŠ / septim a	4. r. SŠ / oktáva	další...	Celkem
Rizikové jevy dle počtu případů (nikoliv počtu žáků)																	
Špatné vztahy mezi žáky	16	144	171	176	212	252	197	187	111	90	0	74	46	48	8	0	1 732
Vyloučení určitých jedinců z kolektivu, ostrakizace	2	28	35	28	39	60	59	57	37	29	0	12	8	6	2	0	402
Případy opakovaného záměrného psychického i fyzického ubližování	2	14	30	20	33	43	30	16	10	4	0	14	13	9	1	0	239
Případy využití elektr. prostředků (např. mobilní telefon, sociální sítě) k opakov. záměrnému psych. ubližování	0	2	7	7	20	30	27	42	35	13	0	17	11	6	4	0	221
Projevy rasismu a xenofobie	0	3	6	2	5	10	8	10	14	6	0	4	3	4	0	0	75
Rizikové jevy dle počtu žáků																	
Slovní či fyzické útoky na pracovníky školy	0	5	19	9	7	15	18	35	21	15	0	30	28	24	2	1	229
Záškoláctví	0	10	10	8	26	15	61	83	71	76	1	238	235	169	56	8	1 067
Podezření na skryté záškoláctví (s vědomím rodičů)	0	20	13	31	25	36	49	86	95	91	0	87	77	64	45	0	719
Rizikové chování ve sportu, rizikové pohybové aktivity, extrémní sporty atd.	0	4	10	4	9	7	3	3	3	6	0	2	3	1	4	0	59
Rizikové chování v dopravě	0	11	28	12	13	8	6	4	2	0	0	0	1	1	0	0	86
Rizikové sexuální chování a nevhodné projevy sexuality	0	0	3	2	2	8	12	15	9	7	0	8	5	2	2	0	75

Poruchy příjmu potravy	0	3	4	1	2	5	7	15	18	15	0	12	15	8	5	0	110
Sebepoškozování a autoagrese	1	2	10	0	1	4	25	32	24	27	0	14	20	13	7	0	180
Kriminální chování - přešupky, provinění, trestné činy	0	0	1	2	6	4	12	13	12	14	0	2	2	4	1	0	73
Zanedbávání, zneužívání či týrání dítěte	0	10	13	6	6	13	17	22	13	5	0	0	1	1	0	0	107
Užívání* tabáku	0	5	12	7	10	20	53	89	87	117	1	100	102	126	103	1	833
Užívání* alkoholu	0	0	2	0	0	1	5	8	11	9	0	26	31	65	76	0	234
Užívání* konopných látek (např. marihuana, hašiš)	0	0	0	0	0	2	0	3	8	8	0	7	10	13	6	0	57
Užívání* dalších návykových látek (např. extáze, pervitin)	0	0	0	0	0	0	0	2	2	4	0	3	6	3	2	0	22
Závislostní chování pro nelátkové závislosti (hazard, počítačové hry apod.)	0	5	7	10	17	39	29	51	35	41	0	23	34	17	10	0	318
Suma řádků	21	266	381	325	433	572	618	773	618	577	2	673	651	584	334	10	6 838

Pracovníci Centra prevence v Brně, Sdružení Podané ruce o.p.s. uvádí:

Největší zájem ve VPP byl v roce 2021 o programy zaměřené na vztahy, kyberšikanu, bezpečný pohyb na internetu a netolismus, ale také na legální a nelegální návykové látky. Narůstá zájem o programy zaměřené na téma duševního zdraví, zvláště sebepoškozování dětí.

Rok 2021 byl také poznamenán krizí v souvislosti s výskytem viru COVID-19. Školy byly částečně uzavřené pro externí poskytovatele preventivních služeb. V době, kdy byli žáci ve škole, se pedagogové snažili zejména dohnat ztracený čas a věnovat se na maximum pouze výuce a studijnímu plánu. Z toho důvodu bylo za celý rok 2021 uskutečněno 552 programů. Tyto programy se zaměřovaly zejména na vztahy v kolektivu, které byly narušeny epidemií, izolacemi a karanténami celých tříd. Pro učitele bylo a stále je velice náročné udržovat jakkoli přátelské klima ve třídě, která spolu za poslední rok strávila minimum času. Kromě vztahů v kolektivu se řešily také vztahy v prostředí internetu, tedy projevy kyberšikan.

Průměrný věk v individuální IPP je 15,8 let. Všechna témata byla adiktologického charakteru. Mezi nejčastější užívané látky patří THC, MDMA, pervitin, alkohol a tabák. Dalšími tématy byly nelátkové závislosti, často bylo řešeno nadměrné trávení času na mobilu, internetu a počítačových hrách.

Programy SPP proběhly v 24 třídách. Celkem oslovili 467 dětí a uskutečnili 37 setkání s jednotlivými třídami. Oslovili celkem 58 pedagogů. Dále byla selektivní primární prevence realizována v prostředí Help me (Středisko výchovné péče) a NZDM, kde bylo osloveno 88 dětí v rámci 19 skupin.

V rámci programů je lektory sledováno několik ukazatelů, a to situační intervence, konzultace a poskytování informací – zde je souhrnný seznam za všeobecnou a selektivní prevenci:

Situační intervence			Konzultace			Poskytnutí informací		
Dítě	Pedago g	Rodič	Dítě	Pedago g	Rodič	Dítě	Pedago g	Rodič
49	6	0	204	523+25 (NZDM)	1	241+18 (NZDM)	198	1

Pracovníci Hope4kids, z.s. realizující preventivní programy Etické dílny® pro školy v JMK zaznamenali po uvolnění opatření zvýšení četnosti jejich programů. Počet programů na školách byl přímo závislý na otevřenosti škol pouštět do svých prostor třetí osoby - kvůli pandemii koronaviru. Školy neměly příliš zájem o realizaci online preventivních programů (především z důvodu přehlcenosti dětí online prostorem), naopak se velmi zvýšil zájem o nové stmelovací programy, které byly realizovány na jaře a po celý podzim.

Rozšířili své portfolio pro práci s rodiči a pedagogy – název „Kyberdítě a jeho síť“ ponechali jako zastřešující název pro dva workshopy. K původnímu „Jak se propojit s dnešními dětmi“ vypracovali druhý (na základě poptávky od rodičů) s názvem „Jak se zorientovat v kybersvětě“. Na jaře vstoupili do komunikace s pracovníky metodického portálu RVP a připravili pro jejich síť pedagogů dva webináře. Jedním byl „Kyberdítě a jeho síť - Jak se zorientovat v kybersvětě“ ze dne 27. 10. 2021 (1 827 zhlédnutí) a druhým připravený zcela nově pro RVP „Jak komunikovat ve vztahu: učitel – rodič?“ ze dne 3. 11. 2021 (3 975 zhlédnutí – to ukazuje na velkou atraktivnost tématu i provedení). Webináře mají celorepublikový dosah a jsou k dispozici pedagogické a odborné veřejnosti na odkaze: <https://webinare.rvp.cz/>

2.2 Užívání návykových látek v prostředí zábavy, nočního života

Údaje o užívání drog v prostředí zábavy jsou získány od terénních pracovníků z regionů. Pracovníci Společnosti Podané ruce o.p.s. – „Program Hard & Smart“.

	KLUBOVÉ AKCE	„OPENAIR“ FESTIVALY	MONITORING	CELKEM
Brno	10	3	17	30
Praha	6	5	8	19
Olomouc	0	2	28	30
Ostrava	0	5	11	16
Ostatní lokace	0	4	0	4
Celkem realizací	16	19	64	99

- V Brně v klubech: Faval, Fleda, Artbar, Melodka, Yacht a open airy: Kamenka open, Festival Olympijských her, Studentský majáles – celkem 30 akcí, z toho 17 monitoringů prostředí
- v Praze v klubech: Storm, Imagination daylight Ledárny Braník, Launchmeat Veletržní palác, Národní galerie Praha, Imagination PVA expo Letňany a open airy: Volnofest Praha 14, Den zdraví Praha 13, LIR renegade 1 a 2, Sound festival Kříž. Fontána – celkem 19, z toho 8 monitoringů prostředí
- v Olomouci v klubech: 0 a open airy: Štěpán fest, Michalský výpad – celkem 30 akcí, z toho 3 monitoringy prostředí
- v Ostravě v klubech: 0 a open airy: Lir on tour, Exit in Industry, 3x Beats4love small edition – celkem 16 akcí, z toho 11 monitoringů prostředí
- a další lokace spojené především s letními festivaly (Let it roll, Rave Yard, Okolojeles, Sport fest) – celkem 4 akce.

Obecně se jedná v roce 2021 o téměř 50% nárůst počtu realizací programu Hard&Smart na hudebních akcích a při monitoringu této scény oproti roku 2020. Celkově se uskutečnilo 99 realizací - oproti minulé sezóně, ve které jich proběhlo 56. Tento vzestupný trend je platný ve všech lokacích působení programu. Výsledek je cenný vzhledem k pokračujícím vládním opatřením v souvislosti s epidemií COVID 19, která během roku výrazně regulovala možnost konání hudebních podniků a počty návštěvníků, kteří se jich, pokud se vůbec konali, mohli účastnit. Opatření pak byla bohužel nejrazantnější v obou obdobích hlavních klubových sezón 2021 (zima-jaro a podzim-zima).

Hlavní zaměření programu bylo v souladu se žádostí zejména na následující oblasti:

- rizika spojená s užíváním alkoholu či jeho kombinováním s ilegálními psychoaktivními látkami
- dehydratace a přehřátí
- bezpečnější návrat domů
- poškození sluchu
- rizikový sex

Cílovou skupinou byli v širším pojetí návštěvníci tohoto prostředí. S těmi program spolupracoval v rámci aktivního vyhledávání v tomto prostředí nebo formou vytváření odborně zaměřených klidových zón, které jsou umístěny mimo hlavní proud zábavy. Tento přístup se vzhledem k zájmu o služby programu opětovně potvrdil pro cílovou skupinu jako atraktivní.

Skupina výše definovaných vybraných rizikových faktorů byla na základě zpětné ústní vazby ze strany klientů programu vyhodnocena jako vhodná, jak z hlediska zvyšování bezpečnosti, tak i potřeby celkového působení nastavené odborné služby jako takové.

2.3 Problémové formy užívání návykových látek¹

Blanensko

Blanenské služby pracují ve městě Blansko, ve výjezdních dnech pak také v obcích Boskovice, Letovice a přilehlých obcích. Cílovou skupinou jsou především osoby problémově užívající drogy a alkohol. Největší podíl klientů tvoří osoby užívající pervitin (65 %), dále pak rizikové uživatele alkoholu (27%) a THC (4%). U polyvalentních uživatelů drog se nejčastěji jedná o kombinaci užívání pervitinu, alkoholu a THC.

Přibližně 72% klientů užívajících návykové látky jsou muži. Dle interní statistiky se většině klientů užívajících nealkoholové drogy daří uplatnit na trhu práce i úspěšně řešit svoji bytovou situaci zatímco u klientů s primární drogou alkohol nedaří uplatnit na trhu práce a neúspěšně řeší svoji bytovou situaci.

Průměrný věk nealkoholových uživatelů kontaktních a terénních služeb na Blanensku je 32 let a alkoholových klientů je 49 let.

Brněnsko

Kontaktní centrum v Brně eviduje zejména injekční uživatele pervitinu. Tito lidé se v důsledku užívání drogy potýkají s širokým spektrem problémů (zdravotní, sociální, osobní), jsou motivováni některé z těchto problémů řešit, příp. chtějí užívat drogy co nejméně rizikovým způsobem a kontaktní centrum je zpravidla jediná služba, kterou za tímto účelem vyhledají.

Dále kontaktní centrum navštěvují sociálně velmi slabí uživatelé nealkoholových drog, kteří se v souvislosti s jejich užíváním ocitli v sociální izolaci vůči většinové společnosti. Žijí na ulici, kombinují užívání nealkoholových drog (převážně THC a pervitinu) s alkoholem a jsou ohroženi sociální exkluzí, bez majetku a s narušenými možnostmi sociálního fungování. Výměnný program využívají zřídka a v malých objemech (několik kusů). Nejčastější poskytovanou službou je potravinový, hygienický servis a informační servis, využívají také možnosti základního zdravotního ošetření a různých forem sociální práce. Téměř 2% uživatelů drog využívajících služeb kontaktního centra tvoří injekční uživatelé heroinu, kteří kromě výměny injekčního materiálu do kontaktního centra přicházejí kvůli pomoci se zdravotními komplikacemi souvisejícími s injekčním užíváním a dále pak kvůli řešení obtížné sociální situace (bydlení, hledání práce, agenda dávek státní sociální podpory).

V roce 2021 evidovali z celkové počtu uživatelů drog 84% injekčních uživatelů (o 3% méně než loňský rok) a téměř 95% uživatelů drog uvádí jako svou primární drogu pervitin (v roce 2020 se jednalo o 97%). U zbylých 3% se jedná o užívání jiných opiátů, kanabinoidů a dalších nelegálních drog.

Kontaktní centrum navštěvují nejčastěji klienti ve věkovém rozmezí od 18 – 46 let. Je však důležité zdůraznit, že program je anonymní, a tudíž neevidují údaje o věku všech klientů. Jedná se většinou o mladé klienty, kteří do kontaktního centra přicházejí nově nebo využívají pouze služby výměny harm reduction materiálu. V roce 2021 věkový údaj evidovali cca u 40% klientů. Průměrný věk je odhadován na 35 let. Z celkového počtu 510 uživatelů drog tvořily ve sledovaném období téměř 37% ženy.

¹ Zpracováno ze zpráv nízkoprahových služeb daných regionů, 2021

Terénní programy v Brně byly v roce 2021 v kontaktu s 851 klienty. Služba vyjíždí jedenkrát týdně v rámci okresu Brno – venkov i do ORP Tišnov a jedenkrát za 14 dní do ORP Židlochovice a ORP Rosice. V obou těchto lokalitách probíhá především monitoring a dochází i ke zprostředkovanému kontaktu a distribuci HR materiálu skrze spolupráci s místními lékárnami. Terénní programy v Brně se staly jednou ze služeb, ve kterých byla pilotně zavedena distribuce naloxonu (ve formě nosního spreje) jakožto prostředku první pomoci při předávkování opiáty. Zájemci z řad klientů byli proškoleni o použití naloxonu a ten jim byl předán (celkem 6 indikovaných klientů). Průměrný věk uživatelů nealkoholových drog kontaktních služeb byl udáván 35 let, průměrný věk uživatelů terénních služeb není evidován.

Břeclavsko

Struktura užívaných látek zůstává nezměněna, dominantní drogou mezi uživateli služeb zůstává pervitin a nejčastějším způsobem jeho užívání je nitrožilní aplikace. V roce 2021 využilo nízkoprahových služeb kontaktního centra celkem 189 uživatelů nelegálních drog. Zvýšili se zájem o želatinové kapsle k perorálnímu podání drogy, v roce 2021 bylo vydáno 6 227 ks kapslí, což znamená nárůst o 50% oproti roku 2020.

Průměrný věk uživatelů kontaktních služeb na Břeclavsku nealkoholových drog je uváděn 34 let, alkoholových drog 36,5 let.

Hodonínsko a Kyjovsko

Na Hodonínsku nadále převažují intravenózní uživatelé pervitinu, uživatelé medikamentů (převážně Rivotril), následují uživatelé marihuany a toluenu. Většina klientů kombinuje různé látky dohromady. Ojedinele se vyskytují uživatelé heroinu, pro které je tato látka primární drogou. Zaznamenali větší počet těhotných žen-uživatelek a matek malých dětí-uživatelek.

Kyjovské služby uvádí jako primární užívanou návykovou látkou pervitin. V roce 2021 nízkoprahových služeb na Kyjovsku využilo celkem 231 klientů. Z toho je 185 uživatelů pervitinu. Od roku 2017 opakovaně zaznamenali zhoršení kvality metamfetaminu na lokální úrovni – (hospitalizace klientů po špatné dávce, negativní vedlejší celkové účinky na organismus, potíže s důvěryhodností na drogové scéně). Od roku 2020 se trend kvality zvyšuje. Problematika dostupnosti pervitinu není v roce 2021 tak diskutabilním tématem, zdá se, že nyní je dostupnost na lokální úrovni velmi dobrá; cena je stabilní jako v předešlém roce. V návaznosti na změny drogové scény dochází u klientů s nejhorší socioekonomickou situací k užívání dostupnějších návykových látek a kombinování více n.l. současně – jednalo se zejména o nahrazení pervitinu za těžké látky, alkohol, BZD a zneužívání Oxycontin. Oxycontin je zneužíván zejména i.v. v kombinaci s jinými tlumivými látkami a v kombinaci s pervitinem.

Průměrný věk uživatelů nealkoholových drog kontaktních a terénních služeb na Hodonínsku je 36 let. Průměrný věk uživatelů alkoholových drog nebyl uveden.

Průměrný věk uživatelů nízkoprahových služeb na Kyjovsku je 28,8 let nealkoholových drog a 35 let alkoholových drog.

Vyškovsko

Z celkového počtu 155 klientů tvořily 1/3 ženy. Z užívaných drog je mezi klienty nejrozšířenější alkohol a pervitin, kdy 57% klientů, se kterými je služba v kontaktu, jsou uživatelé pervitinu, 36% uživatelé alkoholu, 5% uživatelé marihuany a 1% uživatelé heroinu a opiátů.

Služba působí převážně ve Vyškově, pravidelně pak také v Ivanovicích na Hané, v Bučovicích, ve Slavkově u Brna a Rousínově.

Průměrný věk uživatelů nelegálních návykových látek terénních služeb na Vyškovsku je 31 let. U uživatelů alkoholu je průměrný věk 43 let.

Znojensko

Dominantní drogou Znojenska je pervitin. Cílová skupina je z téměř 70% tvořena uživateli pervitinu. Pervitin byl mezi klienty zařízení užíván nejvíce intravenózně a dále pak nasálně. V případě primární konopné drogy se současně jedná o křížené užívání se stimulanty.

Klienti služby byli ve věkovém rozmezí 15 – 65 let. Početně nejvíce zastoupenou skupinou byly osoby ve věku 30+. Průměrný věk je 34 let. Poměr mezi muži a ženami byl 2:1 ve prospěch mužů. Služeb centra využilo 293 klientů.

Průměrný věk uživatelů kontaktních a terénních služeb na Znojensku je 34 let.

Srovnatelné údaje o uživatelích drog z nízkoprahových služeb dle regionů pro nelegální drogy jsou uvedeny v následující tabulce:

Služba	Brno				Blansko TP	Břeclav KC + TP	Hodonín KC + TP	Kyjov KC+ TP	Vyškov TP	Znojmo KC + TP	Celkem nízkopr. služby+ program Hard Smart	
	KC	TP	Hard smart	KC Vlhká								
Počet osob, které službu využily	510	851	16649	1055	174	189	232	303	165	293	3772 + 16649	
Z toho mužů	320	551	10990	826	120	124	140	193	114	186	2474+10990	
Z toho IUD	427	785	11	N	95	146	N	157	81	159	1850+11	
Z toho se základní drogou	heroin	8	177	8	N	0	1	4	0	1	0	191+8
	pervitin	482	597	153	N	113	166	200	185	89	219	1951+153
	kanabinoidy	5	11	1008	N	6	9	0	16	8	49	104+1008
	extáze	0	0	721	N	0	0	0	0	0	1	1+721
Celkový počet kontaktů s klienty přímých (výkony)	7235	9449	18706	29088	2202	1914	7860	3784	1711	4711	67954+18706	
Celkem klientů uživatelů alkoholu	0	0	6613	1055	48	15	5	6	56	0	1185+6613	
Průměrný věk klientů (UD/ AK)	35/-	N/-	23/24	50	32/49	35/36,5	36/48	28,8/35	31/43	34/-	31,85/40,78	

V Jihomoravském kraji bylo v roce 2021 v kontaktu s nízkoprahovými službami 3 772 osob a s programem noční zábavy 16 649 osob. Z klientů nealkoholových drog bylo 1850 injekčních uživatelů.

2.4 Užívání návykových látek ve specifických skupinách (cizinci, etnické menšiny, skryté populace)

Společnost Podané ruce o.p.s. - Terénní programy v Brně

Odhadují, že cca 60% klientů Terénních programů v Brně jsou Romové. Co se týče ruský mluvících klientů, jedná se o jednotlivce. Nebyli v kontaktu s žádným klientem vietnamské národnosti. Terénní programy v Brně jsou prostřednictvím svých klientů v kontaktu i se skrytou

populací uživatelů drog. Odhad počtu klientů ve zprostředkovaném kontaktu je 203, společně s Kontaktním centrem v Brně při zohlednění průniku klientů činí odhad 312 osob. Jedná se o uživatele drog, kterým je distribuován Harm Reduction materiál a informace zprostředkovaně.

Společnost Podané ruce o.p.s. - Kontaktní centrum v Brně

Převážná většina klientů, kteří využívají služeb Kontaktního centra v Brně, jsou uživatelé pervitinu. Dále pak sociálně velmi slabí a občasní uživatelé nealkoholových drog, kteří se v souvislosti s jejich užíváním ocitli v sociální izolaci vůči většinové společnosti. Převážná většina žije na ulici a kombinuje nealkoholové drogy s THC a alkoholem. Cca 2% uživatelů drog jsou injekční uživatelé heroinu. Jedná se převážně o Romy. Z celkového počtu 510 uživatelů drog tvořily ve sledovaném období cca 37% ženy.

Kontaktní centrum v Brně je prostřednictvím svých klientů v kontaktu i se skrytou populací uživatelů drog. Odhad počtu klientů ve zprostředkovaném kontaktu je 150. V současné době je těmito lidem distribuován harm reduction materiál (včetně informací) i prostřednictvím peer pracovníků.

Společnost Podané ruce o.p.s. - Terapeutické centrum v Jihomoravském kraji – substituční program

Dlouhodobě tento program využívají klienti romského původu, tvoří nadpoloviční většinu klientely. Dále tento program využil 1 klient pocházející z Ukrajiny, 2 klienti pocházející z Arménie, 2 klienti ze Slovenska, 1 klient z Makedonie a 1 klient z Francie. Společnost Podané ruce o.p.s. - Terapeutické centrum na Bratislavské

Klienty terapeutického centra na Bratislavské jsou primárně Romové, kteří žijí v lokalitě ohrožené sociálním vyloučením. Celkem využilo v roce 2021 služeb centra 191 klientů, z toho 175 uživatelů drog a 16 osob blízkých. Nejčastěji se jednalo o uživatele opiátů (133 osob), dále pak o uživatele pervitinu (13 osob), alkoholu (12 osob).

Klienty metadonového substitučního programu jsou výlučně Romové žijící v brněnských vyloučených lokalitách. Jedná se o dlouhodobé injekční uživatele heroinu, případně jiných opiátů. Takových klientů bylo zaznamenáno 119. Cílem služby je udržet tyto klienty v substitučním programu a minimalizovat tak rizika spojená s injekčním užíváním drog pro ně samotné a společnost. Podmínkou k setrvání v léčbě je denní docházka, zapojení se do psychosociálního programu (pohovory s garantem), testování na přítomnost drog v moči a podstoupení vyšetření na infekční nemoci.

Charita Kyjov – Kontaktní centrum – víceúčelová drogová služba s terénním programem (Kyjov)

V rámci služby neprovádí sledování užívání drog ve specifických skupinách – nemají klienty z řad cizinců (výjimku tvoří klienti ze Slovenska, kteří se vyskytují velmi ojediněle). Etnické menšiny se v rámci jejich cílové skupiny vyskytují sporadicky (romská komunita) – zde pozorují vyšší míru uzavřenosti a neochoty jít do kontaktu se službami (převládá abúzus pervitinu). V roce 2021 zaznamenali více klientů z romské menšiny, kteří využívali zejm. výměnný program. Část klientů z romské populace využila skupinové a individuální terapie (jednalo se o osoby z VÚ Střílky).

Diecézní charita Brno, Oblastní charita Břeclav – Kontaktní centrum s terénním programem Břeclav

Mezi romskou komunitou se užívá převážně pervitin nitrožilně, stále přetrvává problém s vrácením použitých injekčních setů. Nedaří se jim pracovat strukturovaně.

Diecézní charita Brno, Oblastní charita Hodonín – Kontaktní adiktologické centrum Vážka uvádí, že informace o užívání mezi cizinci, etnickými menšinami a skrytou populací cíleně nemapují a nevidují.

2.5 Návykové látky a hazardní hraní v sociálně vyloučených lokalitách

2.5.1 Charakteristika sociálně vyloučených lokalit v Jihomoravském kraji

V Jihomoravském kraji nachází sociálně vyloučené lokality rozmístěné ve 12 obcích – Brno, Břeclav, Boskovice, Bučovice Hodonín, Ivančice, Kuřim, Kyjov, Veselí nad Moravou, Vyškov, Zastávka a Znojmo.

Dle analýzy „Identifikace sociálně vyloučených lokalit a zpracování jejich mapy v Brně“^[1] vyplývá, že v 7 zjištěných sociálně vyloučených lokalitách v Brně žije cca 20.000 Romů.

Vyloučení prostorové i sociální se projevuje v uplatnění na trhu práce. Zvyšuje kriminalitu a další sociálně patologické vzorce chování jako výrazný nárůst drogové závislosti, zejména u dětí a mládeže, prostituce, gamblerství. Romové se zadlužují a nemohou se dostat z pasti chudoby.

Nová právní úprava, která zpřísnila podmínky nároku na dávky hmotné nouze a jejich výplatu, vedla ke snížení počtu beneficentů i celkového objemu vyplácených dávek. Zpřísnění podmínek zákonných ustanovení o hmotné nouzi a životním minimu vede k další destabilizaci bytové a příjmové situace s negativním dopadem na rodinné vztahy a vývoj mladé generace^[2].

2.5.2 Služby v sociálně vyloučených lokalitách

Společnost Podané ruce o.p.s. - Terapeutické centrum na Bratislavské

V sociálně vyloučené lokalitě působilo v oblasti služeb pro uživatele drog především Terapeutické centrum na Bratislavské. Intenzivní byla zejména spolupráce s Terénními programy v Brně, Terapeutickým centrem v Jihomoravském kraji a Centrem metadonové substituce Vídeňská/Kopečná (služby Společnosti Podané ruce o.p.s.). Kladně hodnotí spolupráci se zdravotnickým zařízením Remedis při testování klientů na infekční choroby a při domluvě případné následné léčby HEP C. Dostupnost těchto služeb pro uživatele drog v komunitě je nedocenitelná vzhledem k včasnému zachytu a léčbě těchto chorob.

Dlouhodobě spolupracují s orgány sociálně – právní ochrany dětí, především OSPOD Brno Střed, Sever a Židenice. Centrum také pokračovalo v pilotním projektu léčby suboxonem, který byl primárně určen pro klienty metadonového programu, kteří by na tento typ léčby přecházeli. V průběhu roku 2021 byli nadále v kontaktu s programem Asistence prevence kriminality (DROM, romské středisko), kde probíhá spolupráce a konzultování jednotlivých případů napříč subjekty ze školství, sociálních služeb, orgánů SPOD, policie a dalších.

Společnost Podané ruce o.p.s. -Terénní programy v Brně

Velká část práce Terénních programů v Brně probíhala v sociálně vyloučených lokalitách v Brně, kde se přirozeně pohybuje velká část klientů, především problémových uživatelů drog. Terénní pracovníci se zde pohybovali každý den včetně víkendů v odpoledních i večerních hodinách a poskytovali služby přímo v lokalitě. Přímou v sociálně vyloučené lokalitě byl také každý den 7 dní v týdnu k dispozici prostor v dodávce pro poradenství ohledně infekčních nemocí a možnost orientačního testu na infekční nemoci (hepatitidy B a C, HIV, syfilis). Terénní pracovníci využívali také platformy v rámci širšího týmu APK (DROM) pro spolupráci a předávání informací s ostatními organizacemi či institucemi působících v lokalitě.

Terénní programy v Brně prováděly v sociálně vyloučených lokalitách také sběr použitých injekčních stříkaček a souvisejícího injekčního materiálu. V roce 2021 bylo nalezeno 3 901 kusů. Od roku 2018 probíhala spolupráce s MP Brno na evidenci nálezů a celkové nálezy za oba subjekty byly pro Brno 10 073. Nálezy jsou také konkrétně sledovány dle ulic, z nichž většina byla právě v sociálně vyloučených lokalitách. Terénní programy v Brně úzce spolupracují také se skupinou peer pracovníků, kteří jednak dávají pracovníkům tipy na rizikové lokality a jednak sami provádí také sběr injekčních stříkaček.

[1] Analýza VeryVision s.r.o., listopad 2008

[2] Komunitní plán Jihomoravského kraje, str. 254

Diecézní charita Brno, Oblastní charita Břeclav – Kontaktní centrum s terénním programem Břeclav

V rámci „Terénního programu Břeclav“ poskytují služby v sociálně vyloučené lokalitě – sídliště Valtická, a to zejména sociální poradenství a výměnný program. Spolupracují s asistenty prevence kriminality Městské policie Břeclav, kteří zde také působí.

Charita Kyjov – Kontaktní centrum – víceúčelová drogová služba s terénním programem. V rámci služby jsou nabízeny terénní programy, které působí i v rámci vyloučených lokalit – jedná se o sociálně vyloučené lokality města Veselí nad Moravou a vyloučené lokality (zahrádkářské a chatové osady) města Kyjova. Zde jsou služby totožné s nabídkou terénních programů – výměna injekčního materiálu, sociální práce, materiální pomoc atd. Množství poskytnuté péče v roce 2021 bylo obdobné jako v roce 2020 i přes epidemiologickou situaci kvůli Covid-19.

2.6 Somatická a psychiatrická komorbidita v souvislosti s užíváním návykových látek, včetně infekčních a dalších onemocnění

V Jihomoravském kraji bylo v roce 2021 v rámci nízkoprahových poradenských služeb provedeno 2 305 testů na infekční nemoci u 702 klientů (v tabulce uváděn počet osob, které danou službu využily/ celkový počet testů):

Region	Blansko	Brno			Břeclav	Hodonín	Kyjov	Vyškov	Znojmo
		KC	TP	KC Vlhká					
HIV	10/12	122/ 159	109/ 132	0	25/32	12/13	7/7	42/61	90/136
HCV	36/55	123/ 161	105/ 125	178/ 212	26/34	13/14	6/6	42/63	91/138
HBV	16/19	117/ 151	107/ 130	0	0	5/5	7/7	40/60	74/106
Syfilis	3/3	121/ 158	108/ 130	0	0	8/8	7/7	37/45	90/135
Celkem osob/ testů	37/70	128/ 629	109/ 517	178/ 212	51/66	38/40	27/27	43/229	91/515

Pracovníci brněnské nízkoprahové kontaktní služby uvádějí, že jejich klienti se potýkají se potýkají s různými zdravotními komplikacemi, především s potížemi souvisejícími přímo s injekční aplikací drog - abscesy (především v místě vpichu), záněty, modřiny, zalomení jehly apod. Dále se jedná o problémy s chrupem, únavu, problémy se spánkem, trávicí potíže, onemocnění ledvin či jater, často hepatitidu typu C, pohlavní nemoci, kožní potíže (vyrážky, impetigo aj.), ženy pak také s gynekologickými obtížemi (nepravidelnost menstruačního cyklu). Kromě toho se u klientů objevují i psychické potíže. V roce 2021 bylo v rámci Terénních programů v Brně (při zahrnutí projektu Nízkoprahové služby pro drogově závislé Brno) provedeno 471 zdravotních ošetření, která se týkala v naprosté většině ošetření modřin a abscesů souvisejících s injekční aplikací drog.

Pracovníci brněnského Terapeutického centra v Jihomoravském kraji zaznamenali v roce 2021 horší psychologickou kondici u mnohých klientů než v předchozích letech. Objevují se ve větším počtu klienti trpící depresemi a úzkostmi, či se suicidálními myšlenkami. Někteří z klientů trpí

kromě závislostního syndromu také dalšími psychiatrickými obtížemi jako je příkladem schizoafektivní porucha, poruchy osobnosti a další. U mnohých klientů se setkávají také s psychosomatickými symptomy, kterým následně věnují pozornost v rámci psychoterapie. U 3 klientů substitučního programu se v loňském roce objevilo onemocnění srdce, renální selhávání u 2 klientů, u 15 klientů byla diagnostikována chronická hepatitida typu C, z čehož 4 klienti podstoupili bezinterferonovou léčbu.

V roce 2021 bylo v rámci Kontaktního centra v Brně provedeno 342 zdravotních ošetření u 84 lidí. Zvýšila se distribuce mastí v rámci HR materiálu, pomocí kterých se preventivně předcházelo abscesům. Nejčastěji se ošetřovaly abscesy, dále také drobné rány, oděrky, popáleniny a impetigo. Z parazitárního onemocnění se u klientů nejčastěji objevovaly vši a štěnice. Důvodem onemocnění je především bezdomovectví a nedostatečná hygiena. Klienti byli směřováni na své obvodní lékaře, specialisty, popř. do specializovaných ambulancí v rámci nemocnic. Mnozí z klientů mají také onemocněním jater, často spojenou s hepatitidou typu C nebo častou konzumací alkoholu. V této oblasti navázali pracovníci služby intenzivnější spolupráci s prof. MUDr. Petrem Husou z Kliniky infekčních chorob FN Brno a také Mgr. Sonjou Věchetovou ze zdravotnického zařízení Remedis. Účelem spolupráce je zjednodušit klientům přístup pro přetestování, kde dochází pravidelně lékaři přímo do služeb a při pozitivním testu na hepatitidu typu C a zapojují klienty přímo do léčebného bez-interferonového programu.

Podstatnou komorbiditou klientů TC na Bratislavské bylo onemocnění virovou hepatitidou typu C. V rámci substitučního metadonového programu existuje povinnost absolvovat vyšetření na tento a další typy infekčních nemocí s možností navázání spolupráce v léčbě. Všem klientům je pak nabízeno testování na infekční nemoci z kapilární krve. V roce 2021 se pracovníci intenzivně zaměřili na nabídku tohoto testování a zvyšování motivace klientů pro léčbu HEP C. Podle statistik z konce roku bylo v metadonovém substitučním programu 50% klientů pozitivních na HEP C. U poloviny z nich byl avizován nástup k léčbě. Toto je poměrně výrazná změna v oblasti infekčních nemocí – v minulosti se pozitivita klientů pohybovala okolo 60%-70%, nástupů na léčbu bylo minimum.

Kyjovské služby uvádí, že vzhledem k epidemiologické situaci kvůli Covid-19 sledovali výskyt onemocnění u cílové populace. Během roku byli informováni pouze cca o pěti klientech s Covid-19 pozitivitou; což je vzhledem k celkovému počtu klientů nepatrné množství. V roce 2021 bylo množství zdravotních komplikací na nízké úrovni. Stabilně se objevovaly lokální komplikace po aplikaci „nečisté návykové látky“ (špatná kvalita výsledného produktu) - abscesy, povrchové záněty žil a kožní potíže. Vzhledem k nahrazování primární drogy (špatná dostupnost) těkavými látkami a alkoholem se objevují úrazy a velmi těžká poranění končící často hospitalizací klientů. V roce 2021 opakovaně evidovali terciální drogovou kriminalitu – klienti se často stávají obětí trestných činů – zejm. ublížení na zdraví (důsledek převahy skupiny). Obvykle se vyskytují komplikace se zuby; střevní infekce, kožní infekce aj.

Hodonínské služby zaznamenali zdravotní komplikace v podobě abscesů, onemocnění žil, kožních obtíží, problémů se zuby, nákazu hepatitidou typu C, dále pak psychické problémy – vznik a rozvoj toxické psychózy, bludy a halucinace nejasného původu, úzkosti a deprese.

2.7 Předávkování, včetně smrtelných

Pracovníci brněnských nízkoprahových služeb uvádí, že dle informací od klientů Terénních programů v Brně nedochází ke smrtelným předávkováním, pouze k jednorázovým předávkováním či závažným intoxikacím, které bývají způsobeny buď nezvykle vysokým užitým množstvím látky, kombinací drog či drog a léků, případně zdravotním stavem. Všechny tyto případy jsou s doplňujícími informacemi a případným varováním sledovány a sdíleny mezi Harm

Reduction službami napříč Českou republikou. Kontaktní centrum v Brně je zapojeno do projektu NMS zaměřeného na distribuci přípravku obsahujícího naloxon (Nyxiod) jako prevence předávkování opioidy. V průběhu roku 2021 nedošlo k distribuci přípravku směrem ke klientům, klientům však poskytovány informace a kontinuálně docházelo k nabízení přípravku.

Pracovníci břeclavské, hodonínské a kyjovské nízkoprahové služby uvádí, že roce 2021 nezaznamenali smrtelné předávkování. Úmrtí u klientů bylo zaznamenáno opakovaně z jiných příčin (SARS COV-19, vraždy, nevysvětlená úmrtí osob bez domova – zejména uživatelů alkoholu). V několika případech se objevily zdravotní komplikace po aplikaci nekvalitní dávky methanfethaminu.

Asi u třech klientů zaznamenali břeclavští pracovníci nepříjemné nežádoucí účinky po užití pervitinu ve formě krystalu – zvracení, bolesti břicha, mdloby.

Neobvyklé a nepředvídatelné intoxikace směsí návykových látek, např. alkohol+Rivotril+pervitin+marihuana zmiňují pracovníci hodonínské služby. Tato kombinace látek je velmi často užívána a na každého působí jinak

2.8 Sociální situace uživatelů návykových látek (dluhová problematika, finanční situace, bydlení, zaměstnání)

Pracovníci brněnské terénní služby uvádí, že velká část klientů se potýká s nějakými problémy v rámci oblastí - dluhová problematika, finanční situace, bydlení i zaměstnání. Stává se to i předmětem spolupráce s terénními pracovníky, ovšem často už se jedná o komplexnější zakázky, které je potřeba řešit v jiném typu služby. Klientům jsou předávány informace, společně vybírají vhodnou službu a snaží se usnadnit klientům její využití, včetně nabídky doprovodu.

Kontaktní centrum v Brně navštěvují převážně injekční uživatelé pervitinu a občasní uživatelé nealkoholových drog, kteří se v souvislosti s jejich užíváním ocitli v sociální izolaci vůči většinové společnosti. Sociální situaci klientů řeší pracovníci hlavně v rámci individuální práce s klientem. V rámci rozhovorů hledají řešení konkrétní situace a mapují možnosti klienta. Velká část klientů nemá stabilní zázemí. Bydlí na squatech, v chatkách zahrádkářských kolonií nebo využívají sociální služby – noclehárny, azylové domy apod. Co se týče bydlení, pracovníci nabízí i aktualizovaný seznam ubytoven, který si klienti mohou přímo z kontaktního centra obtelefonovat. Ze strany klientů registrují projevovaný zájem o pracovní pozice, avšak z důvodu nedostatečné motivace a často i nespolehlivosti, o zaměstnání přicházejí. Klienti také bývají registrovaní na ÚP, ale mnohokrát pracují i na černém trhu nebo využívají příležitostných brigád. Z toho důvodu pracovníci pravidelně aktualizují seznam nabídek prací a zprostředkovávají kontakt na pracovní agentury. Co se týče dluhové problematiky, nejčastěji spolupracují s Poradenským centrem Společnosti Podané ruce nebo Charitou. V rámci řešení sociální situace klienta nabízí asistence na úřady, k lékařům apod.

Pracovníci v programu substituční léčby měli 17 legálně pracujících klientů. Část klientů pracovala brigádně či na DPP, největší skupina klientů jsou klienti, kteří jsou vedeni na Úřadu práce. Dluhová problematika je jedním z hlavních problémů. Klienti zpravidla bydlí v obecních bytech, v komerčních pronájmech či na ubytovnách.

Pracovníci břeclavské nízkoprahové služby uvádí, že uživatelé jejich služeb se vyznačují vysokou mírou fluktuace v zaměstnáních a vysokou mobilitou. Ve sledovaném období byl ze strany uživatelů služeb zájem o pomoc při hledání práce a pomoc s hledáním bydlení.

Co se týká otázky bydlení, klienti se nacházejí v nepříznivé situaci. Nejen, že v Břeclavi není žádný azylový dům, nebo ubytovna, ale mnohdy nedosáhnou na příspěvek nebo doplatek na bydlení, protože nesplňují podmínky pro tuto pomoc. Kvůli vysokým kaucím u tržních nájmu jim nezbyvá, než snažit se uchytit na ubytovnách mimo území města Břeclav. Ty jsou však beznadějně obsazené, proto se ocitají mnohdy na ulici, nebo v lepším případě bydlí u známých.

Z perspektivy nestálého bydlení je potom pro jejich klienty velmi obtížné docházet do pravidelného zaměstnání, nebo si takové zaměstnání udržet.

Hodonínské služby uvádí, že mnoho jejich klientů jsou osoby bez přístřeší, osoby přebývající na ubytovnách s velmi nízkým standardem ubytování, osoby přežívající ve squatech či přespávající na noclehárně. Ojedinele se klientům podaří dostat se do azylového domu, ovšem v Hodoníně chybí azylový dům pro ženy. Klienti jsou předlužení, o výši svých závazků nemají přehled, prakticky všichni mají dluhy u zdravotních pojišťoven, v případě, že jde o rodiče, kteří nemají dítě v péči, tak dluhy na výživném. Mnoho klientů je evidovaných na úřadě práce a pobírají sociální dávky v hmotné nouzi. Pokud jsou sankčně vyřazeni, ocitají se bez příjmů, mnohdy se uchylují k páchaní trestné činnosti. Většina klientů je nezaměstnaná, někteří využívají možnosti příležitostných brigád (např. na stavbách, ve vinohradě), jde však o práci tzv. načerno.

V roce 2021 byl ze strany klientů zájem o řešení jejich dluhové situace. V rámci toho bylo využíváno příležitosti Milostivé léto. Dále byly předávány kontakty na dluhovou poradnu Břeclav, kterou provozuje spolek IQ Roma servis, pobočka Břeclav.

Kyjovské služby pak evidují změny v sociální situaci UNL – osoby vykazující potíže v oblasti užívání alkoholu (stabilnější bydlení na ubytovnách kvůli epidemiologické situaci). Obecně u UNL stabilní problémy dluhové problematiky (neřešení na základě finanční a sociální situace), bydlení ve většině procent cílové populace zajištěno. Ojedinele se vyskytují klienti bez domova/přístřešku.

2.9 Hazardní hraní

Gamblerství² je považováno za patologickou psychickou závislost na lákavé představě rychlého zisku peněz nebo jiné hmotné výhry. Pravidla her jsou přitom nastavena z dlouhodobého hlediska pro hráče nevýhodně. Mnozí hráči získávají závislost na hře, rostoucí finanční problémy se snaží vyřešit další účastí ve hře a vytvářejí tak bludný kruh. Závislé osoby (tzv. gambleři) dokážou prohrát ohromné částky, což má často za následek zásadní narušení mezilidských vztahů a existenční potíže nejen samotných hráčů, ale často i jejich blízkých.

Dle odborných studií³ je předpoklad výskytu a odhad počtu klientů v Jihomoravském kraji cca 5.755 – 11.510 patologických hráčů, z toho ve městě Brně pak 1.900 – 3.800 patologických hráčů. Další tisíce nepřímo postižených daným problémem (např. rodinní příslušníci nebo oběti opatřovací trestné činnosti).

Centrum komplexní péče pro hazardní hráče v Jihomoravském kraji Společnosti Podané ruce o.p.s.

V roce 2021 zaznamenali nárůst celkového počtu klientů. Pracovali v rámci programu celkově se 175 klienty (v roce 2020 se 159 klienty). Z toho 101 hazardních hráčů, 23 klientů z oblasti nelátkových závislostí (např. závislost na PC hrách, pornografie, on-line nakupování) a 51 rodinnými příslušníky či osobami blízkými.

Problém s hazardním hraním existuje mezi lidmi napříč společnostmi, čemuž odpovídá také pestré složení klientely programu.

Zadluženost se týká v různé podobě takřka všech klientů programu a dluhy dosahují v některých případech i několika milionů korun. Předpokládá se, že 5 až 8 osob z hráčova okolí je přímo zasaženo negativními vlivy hráčova patologického chování. Jsou to především rodiče, partneři

² Zdroj: wikipedia.org

³ Předpoklad výskytu:

Dle odborných studií (Prim. MUDr. Karel Nešpor, CSc. a PhDr. Ladislav Csémy, Česká a slovenská psychiatrie, 101, 8, s. 433-435.) přibližně každý 10. muž ve věku 18 let hraje na automatech 1x měsíčně nebo častěji). Dle údajů o počtu tzv. výherních automatů (přibližně jeden na 200 obyvatel) a prevalenční studie z jiných zemí autoři **odhadují počet patologických hráčů v České republice na minimálně 0,5 až 1 % populace**, při čemž mnoho dalších je postiženo nepřímo.

V Jihomoravském kraji je počet obyvatel cca 1 151 000, v městě Brně cca 380 000.

a děti. Na ně zpravidla dopadá hrozba zadlužování, rozprodávání společného majetku a s tím spojená hrozba exekuce.

Trend, který je sledován již několik let po sobě a který je prokazatelný celorepublikově ve statistikách Národního monitorovacího střediska, je přechod části klientů, věnujících se hazardnímu hraní do on-line prostředí. Nejpatrnější to je u sázkařů – tzv. LIVE sázení. Tento trend je dán technologickým pokrokem, kdy prostředí programů a aplikací je pro uživatele čím dále jednodušší a snadněji přístupné. Také se zjednodušuje prostředí on-line plateb a převodů peněz mezi účty, což činí sázení (ale také např. hraní na automatech on-line) dostupnějším. Samozřejmě toto riziko dopadá ve velké míře také na mladou populaci hazardních hráčů, kteří s technologiemi (smart phone, tablet) jsou sžití více než generace starších hráčů. Tento trend se projevuje také v proporcí klientů, využívajících ambulantní léčbu, resp. poradenství. Dříve služba pracovala převážně s hazardními hráči, kteří provozovali hazard v kamenných pobočkách, typicky na VLT automatech, případně v kasinu. Nyní je naprostá většina klientů, kteří přicházejí v problémem týkajícím se hazardu spojena s on-line prostředím. Finanční souvislosti, které s sebou nese výše popsany trend jsou patrné zejména ve větší dynamice hry. Efekt, který je poté zaznamenán v práci s těmito klienty je, že za kratší dobu prohrají větší částky. Přicházejí do léčby dříve, průběh a rozvoj závislosti je také dynamičtější.

Hodonínská nízkoprahová služba uvádí, že v roce 2021 nebyli v kontaktu se žádným hazardním hráčem.

Kyjevská nízkoprahová služba uvádí, že od roku 2017 rozšířili službu o cílovou skupinu hazardních a patolog. hráčů – zatím nepozorovali zvýšený zájem a příliv této klientely do služeb. Aktivní uživatelé vykazují jisté formy škodlivého chování ve vztahu k hazardním hrám – jedná se často o důsledek životního stylu související s intoxikací a účinky pervitinu. V roce 2021 využívali služby individuální případové práce 2 uživatelé z oblasti nelátkových závislostí (patologické hráčství/gambling).

2.10 Nové technologie

Centrum komplexní péče v Jihomoravském kraji Společnosti Podané ruce o.p.s. uvádí jako velkou podporu pro abstinující problémové hráče a sázkaře v současnosti Rejstřík vyloučených osob spuštěný v prosinci 2020 - <https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/hazardni-hry/rejstrik-vyloucenych-osob-rvo>.

Velké množství klientů se do něj zapíše ještě předtím, než vyhledají služby centra.

2.11 Nové psychoaktivní látky

Brněnské terénní služby uvádí, že klienti mají pouze jednorázové zkušenosti s novými psychoaktivními látkami, nejedná se o nahrazení běžně užívaných látek.

Kyjevské nízkoprahové služby uvádí, že v roce 2021 zaznamenali jednoho klienta (pod 18 let), který užíval NSD (stimulační typ a konopné NSD) nakupované z internetu. Pro velmi nepříjemné stavy užívání ukončil. Do jejich centra docházel pro podporu k ukončení užívání a změnu v životním stylu.

2.12 Drogová kriminalita v Jihomoravském kraji

2.12.1 Charakteristika současné drogové scény v Jihomoravském kraji z pohledu Policie ČR – Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje (dále jen KŘP JMK)

Drogová trestná činnost je ze své podstaty velmi latentní aktivitou a tuto trestnou činnost je nutné aktivně vyhledávat a dokumentovat. Hlavním zdrojem informací při sledování trendů a změn na drogové scéně je především přímý kontakt se zájmovými osobami, informační zdroje

a případně nasazení operativní techniky. Toto bylo v době nouzového stavu z důvodu státem přijatých opatření vzhledem k šíření onemocnění COVID-19 výrazně omezeno.

Současná drogová trestná činnost má svou vlastní dynamiku a dokáže velmi pružně reagovat na aktuální situaci. To se rovněž projevilo za nouzového stavu. Výrobci, distributoři i uživatelé drog měli v počátku sami strach a výrazně eliminovali své aktivity. Na tuto skutečnost zareagoval drogový trh růstem cen jak u drog, tak prekursorů a dalších pomocných látek potřebných na výrobu metamfetaminu. Výrobci se napojili na organizované skupiny osob, které dovážely tyto látky ze zahraničí, zejména z Polska.

V současné době je situace na teritoriu KŘP JMK poměrně stabilizovaná, o čemž svědčí počty realizovaných případů a stav objasněnosti. Většina realizovaných případů se týkala výroby a distribuce pervitinu a marihuany. V roce 2021 nebyla provedena žádná bezpečnostní akce, která by si vyžádala mimořádné nasazení sil a prostředků.

Statistika registrovaných a objasněných trestných činů na úseku drogové problematiky – registrováno 363 skutků (v roce 2020 – 371 skutků) a objasněno 259 skutků (v roce 2020 – 274 skutků). Je evidován mírný pokles objasněnosti a to o -5,5 %.

2.12.2 Přehled nejčastěji zneužívaných OPL z pohledu Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje

Metamfetamin (Pervitin)

Výroba, distribuce a užívání metamfetaminu dlouhodobě představuje na území KŘP JMK Brno největší problém v oblasti drog. Výroba metamfetaminu probíhá zejména v menších, snadno přenosných varnách, které jsou schopny vyprodukovat metamfetamin v řádech max. desítek gramů na jeden výrobní cyklus. Zvyšuje se počet varen, které jsou schopny produkovat pervitin v řádech stovek gramů. Takto vyrobený pervitin je poměrně kvalitní a je v neředěném stavu prodáván dalším osobám, které zajišťují jeho distribuci jak uživatelům v ČR, tak i mimo naše území. To vyplývá i z informací rakouské policie, kde roste počet záchytů této látky.

Přetrvávajícím trendem ve výrobě metamfetaminu je extrakce pseudoefedrinu z volně prodejných léčiv. Stále více je zaznamenáván masivní dovoz léků s obsahem pseudoefedrinu z Polska. I přes regulaci prodeje těchto léků na území Polské republiky, vznikly zde kriminální skupiny výběrově orientované na organizaci nelegálního nákupu léků s pseudoefedrinem a jejich následné distribuce do ČR. Z hlediska procesu výroby stále převládá konverze pseudoefedrinu na metamfetamin jodo-fosforovou, tzv. „českou cestou“. Varny se většinou nachází v pronajatých objektech, jakými jsou například skladové prostory, opuštěné výrobní objekty, ale také pronajaté rodinné domy a byty v obytných čtvrtích. Výroba ale přináší rizika spojená s produkcí jedovatých výparů, požáry a škody na životním prostředí, způsobené vlivem chemických látek používaných při výrobě.

Marihuana

Druhým největším problémem na území KŘP JMK Brno v oblasti drog je výroba a distribuce marihuany. Konopí je pěstováno jak „indoorovým“, tak „outdoorovým“ způsobem, za využití speciálních technologií, nakupovaných ve specializovaných prodejnách na teritoriu města Vídeň v Rakousku. Následně vyrobená marihuana se vyznačuje vysokým obsahem THC. Z pohledu jejich produkční schopnosti se většinou jedná o pěstírny s menším objemem produkce, s produkcí cca do 200 rostlin. Z důvodu snížení rizika odhalení, je pěstírna často rozdělena na více míst a mezi více osob. Místo jedné pěstírny zřizují pachatelé 3-5 pěstíren menších, kde se počet rostlin pohybuje průměrně v rozmezí 20-50 ks. Zde se pak nachází rostliny v různých fázích růstu, zatímco jedna místnost byla sklizena a je osazována novými rostlinkami, ve vedlejší prostorou jsou rostliny, které bude možné sklídit za nějaký čas, aby mohlo být zajištěno plynulé zásobování nelegálního trhu drogou.

Pěstírny se většinou nachází ve speciálně upravených prostorách. Tyto úpravy ale přináší rizika spojená s produkcí jedovatých výparů z pěstební činnosti, požáry elektroinstalací, zasažení

elektrickým proudem, narušení statiky domu a škody na životním prostředí, způsobené vlivem chemických látek používaných při pěstování.

Heroin

V oblasti distribuce heroinu je situace ustálená, distribuce a užívání heroinu je specifické pro romskou komunitu. Případy výskytu heroinu jsou zaznamenány spíše v romských lokalitách města Brna. Do ČR, potažmo i na teritorium JMK se heroin dostává nejčastěji tzv. „Balkánskou cestou“, kdy minimální množství z takto dováženého heroinu zůstává pro místní spotřebu a převážná část heroinu je určena pro drogový trh zemí západní Evropy.

Především z důvodů velmi nízké kvality pouličního heroinu se čím dál častěji mezi jeho uživateli setkáváme se zneužíváním léčivých přípravků na bázi opiátu – fentanylu a léku Vendal Retard.

Kokain

V oblasti distribuce kokainu je situace ustálená, kokain je na území JMK distribuován úzké, většinou majetnější skupině osob. Vzhledem k ceně pervitinu se stává dostupnější, ale jeho kvalita, s ohledem na ředění nejrůznějšími látkami, je velmi nízká. V roce 2021 byl zaznamenán výskyt kokainu na naší drogové scéně pouze ojedinele.

Syntetické látky

Nové psychoaktivní látky – jejich výskyt je na území JMK poměrně častý. Tyto látky distributoři i uživatelé získávají prostřednictvím sítě DARKNET, často z území mimo ČR. Obliba těchto látek vzrostla zejména v období COVID opatření.

2.12.3 Drogová kriminalita v působnosti Policie ČR v Jihomoravském kraji

2.12.3.1 Celkový počet realizací a pachatelů v Jihomoravském kraji

Okres	Blansko	Brno - město	Brno - venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo	KŘ	Celní správa	CELKE M
realizace	12	52	22	7	24	21	26	3	8	175
pachatelé	15	64	22	7	32	21	29	5	9	204
NP	0	0	0	0	1	1	0	0	0	2

2.12.3.2 Pohlaví a věk pachatelů

	Pohlaví		Z toho		
	muži	ženy	dospělí	mladiství	nezletilí
Počet	163	41	197	6	1

V roce 2021 bylo provedeno Policií ČR a celní správou v Jihomoravském kraji celkem 175 realizací a stíháno 204 pachatelů, z čehož převažovali dospělí muži (v počtu 163). Bylo stíháno i 6 mladistvých a 1 nezletilý pachatel.

2.12.3.3 Počty osob zadržených a stíhaných za drogové trestné činy v rozdělení dle §⁴

§	§ 283	§ 284	§ 285	§ 286	§ 287	§ 288	Celkem
Počet	171	37	7	11	0	2	228

⁴ Trestní zákon - drogové paragrafy:

- §283 - Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy
- §284 –Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu
- §285 – Nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku
- §286 – Výroba a držení předmětu k výrobě omamné a psychotropní látky a jedu
- §287 – Šíření toxikomanie
- §288 - Výroba a jiné nakládání s látkami s hormonálním účinkem

V rámci primární drogové kriminality v roce 2021 bylo zahájeno a stíháno v trestním řízení v Jihomoravském kraji celkem 228 pachatelů dle výše uvedených drogových paragrafů trestního zákona. Nejvíce pachatelů – v počtu 171 bylo stíháno dle §283 za nedovolenou výrobu a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy.

2.12.3.4 Celkové množství zadržených drog Policií ČR a Celní správou

OPL	zadrženo		
	PČR	CS	CELKEM
Amfetamin (g)	0	0	0
Cannabis - sušina (g)	78 830,805	5 526,69	84 357,495
Cannabis - rostliny (ks)	435	0	435
Efedrin (g)	4,873	0	4,873
Extáze (g)	43,077	101,018	144,095
Extáze (tbl)	5	10	15
Hašiš (g)	43,71	24,883	68,593
Hašišový olej (g)	31,238	0	31,238
Heroin (g)	26,12	9,50	35,62
Heroin (psaníčka)	726	0	726
Kokain (g)	25,179	3,34	28,519
Modafen (tbl)	2 184	264	2 448
Nurofen Stop grip (tbl)	671	0	671
Varny metamfetaminu	33	0	33
Cirrus/Cirrus Duo(tbl)	0	19 360	19 360
Halucinogeny			
LSD (tripy)	59	15	74
Lysohlávky (g)	94,69	101,54	196,23
Lysohlávky (plodnice)	37	0	37

2.12.3.5 Orientační ceny pouličního prodeje drog v Jihomoravském kraji

OPL	cena/gram	nejčastější výskyt
	pouliční prodej	pouliční prodej
Cannabis (sušina)	50-200 Kč	100 Kč
Extáze (tableta)	500 Kč	-
LSD	200 Kč	-
Heroin	nebyla uvedena	-
Metamfetamin	1.000-2.000 Kč	2.000 Kč

3 Koordinační mechanismy politiky v oblasti závislostí na krajské a místní úrovni

3.1 Institucionální zajištění

3.1.1 Krajské institucionální zajištění koordinace

3.1.1.1 Krajský protidrogový koordinátor

Jméno: Mgr. Lenka Možná

Kontaktní údaje: e-mail: mozna.lenka@kr-jihomoravsky.cz

tel.: + 420 541 658 310

Vykonává funkci KPK od data: od roku 2002

Zařazení ve struktuře úřadu kraje: Odbor školství, oddělení prevence a volnočasových aktivit

Přímý nadřízený (jméno, funkce): Mgr. Lucien Rozprým, vedoucí oddělení prevence a volnočasových aktivit

Velikost pracovního úvazku KPK: 0,5

Jiné agendy vykonávané KPK: krajský školský koordinátor prevence

3.1.1.2 Krajská komise pro oblast závislostí

V Jihomoravském kraji není zřízena krajská komise pro oblast závislostí, která by se zabývala výhradně závislostní problematikou.

3.1.1.3 Přehled pracovních skupin v oblasti protidrogové politiky

Radou Jihomoravského kraje byla jmenovaná Pracovní skupina prevence kriminality řešící i otázky závislostí a prevence. Podílí se na vyhodnocování situace v oblasti politiky závislostí a závislostního chování, prevenci rizikového chování dětí a mládeže a prevenci kriminality na území Jihomoravského kraje, schvaluje podklady pro tvorbu koncepce v oblasti závislostního chování a závislostí a koncepce prevence kriminality JMK, vyjadřuje se k projektům předkládaným nestátními neziskovými organizacemi, školami a školskými zařízeními a obcemi v rámci dotačního řízení v oblasti protidrogových aktivit, preventivních programů realizovaných školami a školskými zařízeními a v oblasti prevence kriminality.

Komise se zabývá problematikou závislostí a závislostního chování v celé její šíři, tzn. zaměřuje se na alkohol, tabák, nelegální i legální látky, hazardní hraní i jiné nelátkové závislosti.

Tato pracovní skupina se zabývá problematikou:

alkoholu	☒ ano	☐ ne
tabáku	☒ ano	☐ ne
nelegálních drog	☒ ano	☐ ne
hazardního hraní	☒ ano	☐ ne
digitálních závislostí	☒ ano	☐ ne
zneužívání léků	☒ ano	☐ ne

- **Počet jednání pracovní skupiny v roce 2021:** 1x prezenční a 2x e-mailová zpráva pro členy skupiny týkající se jednak individuálních dotací z rozpočtu Jihomoravského kraje pro oblast prevence kriminality a jednak dotačních programů z rozpočtu Jihomoravského kraje pro oblast prevence kriminality, protidrogové prevence, školské prevence rizikového chování dětí a mládeže a dotační program na činnost národnostních menšin a příprava

nového Krátkodobého realizačního plánu pro oblast rizikového chování, závislostí a závislostního chování Jihomoravského kraje na období 2022-2023

Nejdůležitější projednávaná témata v roce 2021:

- Politika závislostního chování a závislostí – Výroční zpráva protidrogové politiky Jihomoravského kraje za rok 2020, Dotační program z rozpočtu Jihomoravského kraje pro oblast protidrogových aktivit na rok 2021, aktualizace sítě adiktologických programů a služeb v kraji, příprava nového Krátkodobého realizačního plánu pro oblast rizikového chování, závislostí a závislostního chování Jihomoravského kraje na období 2022-2023
- Specifická primární prevence – Dotační program Preventivní programy škol v roce 2021,
- Program prevence kriminality – změny v oblasti financování prevence kriminality na kraji, znovuoobnovení dotačního programu určeného pro obce,
- Podpora menšin v Jihomoravském kraji a příprava Dne národnostních menšin v kraji aj.

Změny, které proběhly v roce 2021: v roce 2021 došlo k personálním změnám.

Složení Pracovní skupiny prevence kriminality (seznam členů)

Jméno a příjmení	Instituce	Funkce v instituci
Mgr. Jiří Nantl LL.M	Jihomoravský kraj	radní Jihomoravského kraje pro oblast školství
Mgr. Pavla Tichá	Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor školství, oddělení prevence a volnočasových aktivit	referentka prevence kriminality
Mgr. Lenka Možná	Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor školství, oddělení prevence a volnočasových aktivit	protidrogová koordinátorka a školská koordinátorka prevence Jihomoravského kraje
Mgr. Ondřej Fišer	Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor školství	referent pro národnostní menšiny
Por. Mgr. Zdeňka Procházková	Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje	koordinátorka prevence
Mgr. Martina Fröhlichová	Městská policie Brno	vedoucí preventivně informačního oddělení
Mgr. Tomáš Rosenberger	Středisko PMS Brno, zástupce regionálního vedoucího se sídlem PMS Brno	vedoucí střediska a zástupce regionálního vedoucího se sídlem PMS Brno
primář MUDr. Jiří Pokora	Psychiatrická léčebna Brno – Černovice	primář
kpt. Mgr. Roman Mráka	Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje	vrchní komisař
kpt. Ing. Bc. Michal Hanuška, MBA.	Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje	vrchní komisař
Bc. Pavel Novák	Společnost Podané ruce o.p.s.	organizační ředitel

3.1.1.4 Vzájemná spolupráce subjektů politiky v oblasti závislostí na krajské úrovni

V Jihomoravském kraji velmi dobře funguje spolupráce mezi protidrogovým koordinátorem JMK a krajským školským metodikem prevence v jedné osobě, koordinátorem prevence kriminality a koordinátorem pro národnostní menšiny v JMK. Tato kooperace se odvíjí zejména od dobrých osobních vztahů se zástupci dotčených oblastí. Součinnost je usnadněna díky fungování všech koordinátorů na odboru školství.

Vnější spolupráce je rovněž založena na dobrých osobních vztazích a vstřícnosti dalších zainteresovaných stran (zástupce policie, krajské hygienické stanice, lékařů, nestátních organizací, metodiků prevence aj.).

3.1.2 Místní zajištění koordinace politiky v oblasti závislostí

Počet obcí s rozšířenou působností v kraji: 21

Počet obcí s rozšířenou působností, ve kterých je zřízena pozice místního protidrogového koordinátora (dále jen MPK) nebo pracovníka podílejícího se na realizaci protidrogové politiky na obci III. stupně Jihomoravského kraje: 1 MPK (Brno) + 18 pracovníků podílejících se na realizaci protidrogové politiky na obcích III. stupně v JMK

Obce, kde nejsou ustanoveni MPK nebo pracovníci podílející se na realizaci protidrogové politiky na obcích III. stupně Jihomoravského kraje: Břeclav, Bučovice, Vyškov

Počet dalších obcí, ve kterých je zřízena pozice MPK: v žádné další obci není ustanovena funkce MPK.

Obce, kde jsou ustanoveni MPK nebo pracovníci podílející se na realizaci protidrogové politiky na obcích III. stupně Jihomoravského kraje: Blansko, Boskovice, Brno, Hodonín, Hustopeče, Ivančice, Kuřim, Kyjov, Mikulov, Moravský Krumlov, Pohořelice, Rosice, Slavkov u Brna, Šlapanice, Tišnov, Veselí nad Moravou, Znojmo, Židlochovice.

Počet obcí s platným koncepčním dokumentem upravujícím protidrogovou politiku: 3 obce uvedly dokument upravující protidrogovou politiku

- Strategie politiky statutárního města Brna v oblasti drog a závislostí na období 2018 - 2021
- Plán činností v oblasti prevence kriminality, protidrogové prevence a prevence rizikového chování v regionu Moravský Krumlov na období „2020-2022“ (protidrogová prevence je součástí tohoto plánu)
- Komunitní plán sociálních služeb na území ORP Břeclav

Počet obcí, které zpracovaly Zprávu o realizaci politiky v oblasti závislostí za rok 2021: 2

- Přehled činnosti v oblasti prevence kriminality, protidrogové prevence a prevence rizikového chování v regionu Moravský Krumlov za rok 2021
- Zpráva v oblasti drog a závislostí v Brně za rok 2021 (ve fázi tvorby, bude pravděpodobně v druhé polovině tohoto roku)

Spolupráce krajských protidrogových koordinátorů (KPK), protidrogových koordinátorů (MPK) a pracovníků podílejících se na realizaci protidrogové politiky na obcích III. stupně Jihomoravského kraje. Vzájemná spolupráce subjektů protidrogové politiky na místní úrovni:

Spolupráce s kontaktními pracovníky pro oblast protidrogové politiky v obcích III. stupně v Jihomoravském kraji je na dobré úrovni.

Vzájemná spolupráce se odvíjela od celkové epidemiologické situace v republice i v protidrogové oblasti, narůstajících případů s problémovými uživateli v některých obcích, dle řešení konkrétních problémů a úkolů týkajících se všech oblastí protidrogové politiky (mapování

situace v mikroregionech kraje, poskytování aktuálních informací v obecné rovině, poskytování informací o možných službách či zařízeních nabízejících konkrétní programy apod.). Byly využívány různé formy komunikace (e-mail, telefon). V rámci metodické pomoci a informačního systému byly sepsány na jaře informace ze všech oblastí týkajících se adiktologických služeb, primární prevence, informací z RVKPP, MŠMT, kraje apod., které byly rozeslány e-mailově nestátním neziskovým organizacím, kontaktním pracovníkům pro oblast protidrogové politiky v obcích III. stupně v JMK, protidrogové koordinátorce MMB a metodikům prevence PPP a v závěru roku bylo uspořádáno pracovní setkání s výše uvedenými skupinami preventistů, které bylo prezenční a současně bylo vysíláno i on-line. Dále byly pracovníkům rozesílány během roku nabídky seminářů různých poskytovatelů a PPP Brno ve spolupráci s krajem uspořádala na podzim prezenční celokrajskou celodenní konferenci „Krajská konference primární prevence rizikového chování“ - tzv. výměnu zkušeností s preventivními programy na školách.

Spolupráce subjektů politiky v oblasti závislostí na místní úrovni byla taktéž ovlivněna epidemiologickou situací v republice.

Místní protidrogoví koordinátoři a pracovníci podílející se na realizaci protidrogové politiky na obcích III. stupně Jihomoravského kraje

Obec/úřad	Jméno	Úvazek	Zařazení ve struktuře obecního úřadu – odbor	Adresa	telefon	e-mail	Změny v roce 2021
MěÚ Blansko	Mgr. Milan Daněk	Není stanoven	kurátor pro mládež	Náměstí Republiky 1 678 01 Blansko	516 775 227	danek@blansko.cz	ne
Magistrát města Brna	Ing. Mgr. Petra Přibyllová	1,0	sociální péče	Koliště 19 601 67 Brno	542 173 811	pribyllova.petra@brno.cz	ne
MěÚ Boskovice	Bc.et Bc. Aura Kučerová	Není stanoven	kurátor pro mládež	Náměstí 9. května 680 18 Boskovice	516 488 758	aura.kucerova@boskovice.cz	ne
	René Kvapil		kurátor pro mládež		516 488 776	rene.kvapil@boskovice.cz	ne
MěÚ Břeclav	Ing. Jana Matušinová	Není stanoven	sociálních věcí (vedoucí odboru)	Nám. TGM 3 690 81 Břeclav	519 311 411	Jana.Matusinova@breclav.eu	ano
MěÚ Bučovice	Funkce není od 01.01.2015 vykonávána						ne
MěÚ Hodonín	PhDr. Milan Franta	Není stanoven	sociálních věcí a školství	Národní třída 25 695 35 Hodonín	518 316 347	franta.milan@muhodonin.cz	ne
MěÚ Hustopeče u Brna	Pavel Furch, DiS.	0,05	Sociální	Dukelské nám. 2 693 17 Hustopeče u B.	519 441 021	furch.socialni@hustopece-city.cz	ne
MěÚ Ivančice	Mgr. Zdeněk Geyer	Není stanoven	sociálních věcí - kurátor pro mládež	Palackého nám. 11 664 91 Ivančice	546 419 489	geyer@muiv.cz	ne
MěÚ Kuřim	Mgr. Radim Novák, DiS.	0,1	sociálních věcí a prevence	Jungmannova 968 664 34 Kuřim	541 422 329 725 111 395	novak@kurim.cz	ne
MěÚ Kyjov	Mgr. Jaroslav Řihánek, MBA	Není stanoven	sociálních věcí (vedoucí odboru)	Masarykovo nám. 30 697 01 Kyjov	518 697 488 724 009 918	j.rihanek@mukyjov.cz	ne
MěÚ Mikulov	Bc. Romana Michlovská	Není stanoven	sociální kurátorky	Náměstí 1 692 20 Mikulov	519 444 537	michlovska@mikulov.cz	ne
	Mgr. Sabina Dvořáková, DiS.				519 444 529	dvorakova@mikulov.cz	ano
MěÚ Moravský Krumlov	Lenka Benáková	Není stanoven	školství a kultury prevence kriminality	Klášteří nám. 125 672 11 M. Krumlov	515 300 729 602 382 713	benakoval@mkrumlov.cz	ne
MěÚ Pohořelice	Bc. Jana Holá	Není stanoven	sociální a zdravotní	Vídeňská 699 691 23 Pohořelice	519 301 354	jana.hola@pohorelice.cz	ne
MěÚ Rosice	Mgr. Miroslav Novotný	Není stanoven	Sociální	Palackého nám. 13 665 01 Rosice	546 492 135	novotny@mesto.rosice.cz	ne
MěÚ Slavkov u Brna	Mgr. Denisa Mrázová	Není stanoven	sociálních věcí	Palackého nám. 260 684 01 Slavkov u Brna	544 121 151	denisa.mrazova@meuslavkov.cz	ne
MěÚ Šlapanice	Mgr. Markéta Vlkojanová	0,1	sociálních věcí	pracoviště Opuštěná 9/2 656 70 Brno	533 304 644	vlkojanova@slapanice.cz	ano
MěÚ Tišnov	Mgr. Michal Kudláček, DiS.	Není stanoven	sociálních věcí (vedoucí odboru)	nám. Míru 111 666 19 Tišnov	549 439 721	michal.kudlacek@tisnov.cz	ne
MěÚ Veselí nad Moravou	Jana Chalabalová	Není stanoven	sociálních věcí a zdravotnictví	Tř. Masarykova 119 698 13 Veselí n/Mor.	518 670 222	chalabalova@veseli-nad-moravou.cz	ano
MěÚ Vyškov	Věra Legnerová	Není stanoven	školství, kultury a sportu	Masarykovo nám. 108/1 682 01 Vyškov	517 301 295	v.legnerova@meuvyskov.cz	ano
MěÚ Znojmo	Miroslav Boháč	Není stanoven	sociálních věcí a zdravotnictví	nám. Armády 8 670 39 Znojmo	515 216 457 739 389 472	Miroslav.bohac@muznojmo.cz	ne
MěÚ Židlochovice	Není uveden						ano

3.2 Strategické dokumenty politiky v oblasti závislostí kraje

Koncepce, strategie, akční plány a jejich zaměření

2.2.1. Specifické strategické dokumenty politiky v oblasti závislostí kraje

Název: Strategie Jihomoravského kraje pro oblast rizikového chování, závislostí a závislostního chování na období 2020-2028 (dále jen „Strategie“) a „Krátkodobý realizační plán rizikového chování, závislostí a závislostního chování Jihomoravského kraje na období 2022–2023“ (dále jen KRP), který konkretizuje cíle a opatření pro jednotlivé oblasti „Strategie“, doplňuje ji a zajišťuje její implementaci.

Období platnosti: Strategie platí do roku 2028, KRP platí do roku 2023

Schváleno: Strategie Radou Jihomoravského kraje na 130. schůzi konané dne 13.01.2020 usnesením č. 9122/20/R130 + na KRP 48. schůzi konané dne 12.01.2022 usnesením č. 3026/22/R48

www stránky dokumentu ke stažení: www.kr-jihomoravsky.cz - sekce „Koncepce, studie, plány, programy“, odkaz: <https://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=18546&TypeID=2>

Uvedený strategický dokument se zabývá problematikou:

nelegálních drog	☒ ano	☐ ne
alkoholu	☒ ano	☐ ne
tabáku	☒ ano	☐ ne
hazardního hraní	☒ ano	☐ ne
digitálních závislostí	☒ ano	☐ ne
zneužívání léků	☒ ano	☐ ne

Hlavní cíl strategie:

Hlavní cíl Strategie je totožný s hlavním cílem Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027

Předcházení a snižování zejména zdravotních, sociálních, ekonomických i nehmotných škod vyplývajících z užívání návykových látek, hazardního hraní a dalšího závislostního chování a z existence legálních i nelegálních trhů s návykovými látkami, hazardním hraním a dalšími produkty se závislostním potenciálem prostřednictvím trvale udržitelného souboru moderních, efektivních, vzájemně koordinovaných a na důkazech založených vzdělávacích, preventivních, léčebných, sociálních, legislativních, ekonomických, represivních a dalších opatření.

Cíle specifické primární prevence

- Snižit nárůst rizikového chování u dětí a mládeže
- Profesionálně systematicky vzdělávat kontaktní osoby zabývající se prevencí, včetně poskytovatelů služeb v oblasti prevence
- Zabezpečit odpovídající finanční zdroje a podporovat financování preventivních programů.

Cíle v oblasti léčby a resocializace

Zajistit v dostatečné kapacitě a kvalitě základní léčebnou péči jedincům a rodinám, kteří se dostanou do problému drogové závislosti, či řeší problémy s ní spojené. Kvalita a rozsah této minimální léčebné péče přitom musí odpovídat současnému stavu odborných znalostí a poznatků v oblasti léčby drogových závislostí a současně musí vycházet z reálných potřeb klientů. Cílem efektivní léčby je měnit způsoby rizikového chování a vztah k návykovým látkám, motivovat k méně rizikovému chování a směřovat k hodnotnějšímu životu za úplné abstinence.

- Zvyšovat kvalitu života uživatelů všech typů drog, jejich rodičů a blízkých prostřednictvím zajištění dostupnosti kvalitních služeb léčby a resocializace
- Snižovat potenciální rizika užívání všech typů drog a ekonomické, zdravotní a sociální dopady jejich užívání na jedince a společnost
- Prevence relapsu (návratu k užívání drog)
 - závislost na drogách má charakter chronické nemoci, často ústící v relaps. Opomenutí některého z výše uvedených bodů riziko relapsu zvyšuje. Riziku relapsu lze předcházet odpovídajícími metodami prevence relapsu, které zvyšují efektivitu léčebných programů.

Cíle v oblasti Harm Reduction = snižování rizik spojených s užíváním drog

- Snižovat potenciální rizika související se závislostním chováním a s užíváním všech typů legálních i nelegálních návykových látek
- Snižovat ekonomické, zdravotní a sociální dopady užívání návykových látek na jedince a společnost
- Užívání legálních i nelegálních návykových látek se promítá do nákladů celé společnosti, a to formou nákladů na léčbu, na sociální dávky, na podporu v nezaměstnanosti, na invalidní důchody. Náklady společnosti zvyšuje nemocnost uživatelů i jejich předčasná úmrtí, přímé i nepřímé náklady spojené s trestnou činností, náklady na ochranu veřejného pořádku a bezpečnosti či na výkon trestu. Je nezbytné negativní trend užívání legálních i nelegálních návykových látek zvrátit a tím docílit snížení vynakládaných nákladů celé naší společnosti.

3.2.2 Strategické dokumenty kraje se širším kontextem obsahující také otázky protidrogové politiky

Název: Koncepce prevence kriminality JMK na období 2017 – 2021, s prodlouženou platností do roku 2022

Období platnosti: 2017 - 2022

Schváleno dne: Koncepci doporučila ke schválení Rada Jihomoravského kraje na své 7. schůzi konané dne 12.01.2017 usnesením č. 407/17/R7 a Zastupitelstvo Jihomoravského kraje ji schválilo na svém 4. zasedání dne 23.02.2017 usnesením č. 240/17/Z4.

www stránky dokumentu ke stažení:

<http://urednik/organizace/os/opva/InterniDokumenty/Forms/AllItems.aspx?RootFolder=%2fforga nizace%2fos%2fopva%2fInterniDokumenty%2fStrategick%c3%a9%20dokumenty%2fKoncept e%20prevence%20kriminality%20JMK%20na%20obdob%c3%ad%202017%20%2d%202021 &FolderCTID=0x012000A093261529CCA44F9E8D7B54B8147B88>

Stručná charakteristika dokumentu:

Koncepce prevence kriminality Jihomoravského kraje na období 2017 až 2022 byla zpracována v souladu se Strategií prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020 schválenou vládou ČR svým usnesením č. 66 ze dne 25.01.2016, která ukládá krajům zpracovat koncepci na svém území.

Při zpracování Koncepce kraj spolupracoval s obcemi, Policií ČR, nestátními neziskovými organizacemi a zástupci dalších subjektů působících na poli prevence kriminality. Koncepce prevence kriminality Jihomoravského kraje na období 2017 – 2022 definuje základní priority, hlavní a specifické cíle Jihomoravského kraje v oblasti prevence kriminality. Představuje doporučený rámec pro tvorbu a uskutečňování strategií prevence kriminality obcí na území Jihomoravského kraje.

Hlavním úkolem Jihomoravského kraje, deklarovaným touto koncepcí, je realizovat účinný systém prevence kriminality na svém území, koordinovat jej a zabezpečovat po stránce metodické, konzultační a rovněž finanční. Přitom je nezbytné zapojit do systému prevence kriminality celou občanskou společnost, místní samosprávy, státní i nestátní subjekty, které se prevencí kriminality zabývají.

Obecné cíle

1. Udržení bezpečnosti a zvyšování pocitu bezpečí občanů kraje i návštěvníků kraje, zejména eliminace výskytu sociálně nežádoucích jevů a kriminality
2. Zkvalitňování systému prevence kriminality na krajské i místní úrovni – podpora spolupráce participujících subjektů v oblasti prevence a koordinace jejich činnosti, podpora kvalitních a efektivních programů v kraji
3. Dostupnost preventivních aktivit a informování veřejnosti o problematice prevence kriminality

Specifické cíle

Specifický cíl 1: Podpora projektů zaměřených na zvýšení bezpečnosti v kraji a aktivní role Jihomoravského kraje v Programu prevence kriminality MV ČR

Specifický cíl 2: Podpora a koordinace aktivit a subjektů zapojených do systému prevence kriminality v Jihomoravském kraji a zvyšování jejich odborné úrovně

Specifický cíl 3: Informování veřejnosti o problematice prevence kriminality

Jihomoravský kraj zabezpečuje poskytování dotací na preventivní projekty kraje, obcí se sídlem na území kraje a nestátních neziskových organizací. S dotační politikou v oblasti prevence kriminality úzce souvisí také vyhodnocovací a kontrolní činnost kraje v této oblasti. Na základě objemu finančních prostředků určených na oblast prevence kriminality a aktuálních analýz Policie ČR navrhne Pracovní skupina prevence Jihomoravského kraje každý rok priority dotačního řízení v oblasti prevence kriminality, které se vztahují k projektům situační a sociální prevence (typy projektů, účinná preventivní opatření, cílové skupiny.....).

3.2.3 Hodnocení strategických dokumentů/politiky v oblasti závislostí kraje

V roce 2021 bylo realizováno interní hodnocení strategického dokumentu „Krátkodobý realizační plán rizikového chování, závislostí a závislostního chování Jihomoravského kraje na období 2020–2021“. Na základě hodnocení byl připraven Krátkodobý realizační plán rizikového chování, závislostí a závislostního chování Jihomoravského kraje na období 2022-2023 (dále jen KRP), který konkretizuje cíle a opatření pro jednotlivé oblasti „Strategie“, doplňuje ji a zajišťuje její implementaci. Hodnocení probíhalo interně a nový KRP byl doplněn a připomínkován preventivními pracovníky z III. obcí, metodickými pracovníky PPP a adiktologickými nestátními organizacemi.

Odkaz na stránkách kraje: <https://www.jmk.cz/content/14294>

3.3 Analýzy/studie v oblasti závislostí v roce 2021

V roce 2021 nebyly provedeny žádné analýzy.

3.4 Další významné aktivity v oblasti politiky závislostí v roce 2021 na krajské i místní úrovni

Název aktivity	Realizátor	Cílová skupina	Popis aktivity
Dlouhodobý vzdělávací projekt „Bezpečně v kyberprostoru“ s vlastními stránkami https://bezpecnevyberprostoru.cz/	Jihomoravský kraj ve spolupráci s PČR a PPP Brno	Pedagogové, policie, pracovníci obcí, rodiče, žáci, studenti	Plošné proškolení vybraných cílových skupin pedagogů, policie, pracovníků obcí a rodičů. V rámci projektu byl rovněž vypracován doprovodný materiál (metodické DVD pro učitele, informační letáky, videospoty (dokreslující problematiku kyberšikany a kyberkriminality), webové stránky, Facebookový profil, komiks, mobilní aplikace POZOR NA TRIKY, pracovní sešity pro žáky I: a II. stupně ZŠ. Součástí projektu je i každoročně vyhlašovaná soutěž pro žáky a studenty ZŠ i SŠ celého JMK.
Vzdělávací seminář Kurz Akademie CZ.NIC – on-line „Kyberšikana a další rizikové jevy na internetu“	CZ.NIC Akademie	Preventisté – úředníci z Moravského Krumlova	Nástrahy a nebezpečí na internetu a další rizikové jevy, kyberšikana
Working group – Substance abuse prevention, Eurocities	Eurocities	Pracovníci magistrátu města Brna	on-line setkávání, zapojení do projektů, aktivit, vzájemného sdílení zkušeností s dalšími evropskými městy
Kulatý stůl „Poskytovatelé primární prevence v Jihomoravském kraji“	Administrativní a školící centrum Krajského úřadu JMK, Cejl 73, Brno	Poskytovatelé specifické PP v JMK	Nabídka a představení preventivních programů poskytovatelů PP

Seminář „Kurz online poradenství“	Hope4kids	Lektoři Hope4kids	Praktické dovednosti pro formulování odpovědí dětem v rámci poradenské aplikace Zeptej.Se.
Seminář „Úvod do drogové problematiky“	Lektor: kpt. Ing. Tomáš Kratina	Preventisté z JMK (obce, NNO, školy, metodici prevence PPP, PČR Mě P atd.)	Úvod do drogové problematiky, zdravotní a bezpečnostní rizika nelegálních laboratoří na výrobu metamfetaminu a pěstíren konopí, kyberkriminalita, drogy v kyberprostoru atd.
Seminář „Vybrané bezpečnostně - právní aspekty rizikového chování“	Lektor: Mgr. Jaroslav Šejvl, Ph.D.	Preventisté z JMK (školy, metodici prevence PPP, NNO, obce, PČR Mě P atd.)	Seminář zaměřen na obecně platné právní předpisy a školský zákon - důraz byl kladen na právní úpravu v jednotlivých formách rizikového chování: návykové látky, rizikové chování v dopravě, poruchy příjmu potravy, kyberšikana atd.
Seminář „Agresivita a kriminalita dětí a mládeže“	Lektor: PaedDr. Zdeněk Martínek	Preventisté z JMK (obce, NNO, školy, metodici prevence PPP, PČR Mě P atd.)	Příčiny zvýšeného výskytu agresivity u dětí a mládeže, chování skrytě agresivní matky a důsledky na chování dítěte, možnost vzniku opozičního vzdoru u dítěte Agrese jako projev agresivity v chování dítěte.
Konference 27. ročník Krajské konference primární prevence rizikového chování na téma: „SPOLUPRÁCE ŠKOLY S RODIČI - zúročení zkušeností (nejen) z období distanční formy vzdělávání“	PPP Brno ve spolupráci s KrÚ JMK	Metodici prevence PPP, školní metodici prevence, pedagogové ZŽ a SŠ, zástupci školských zařízení, odborní lektoři	Konference k výměně zkušeností s realizací preventivních programů škol a školských zařízení v Jihomoravském kraji a výměně zkušeností s realizací projektů primární prevence a představení nabídek preventivních programů organizací.

4 Finanční zajištění politiky v oblasti závislostí na krajské a místní úrovni

4.1 Způsob financování služeb krajem (popis)

4.1.1 Veřejná zakázka na provoz protialkoholní záchytné stanice

Prostředky na provoz protialkoholní záchytné stanice v Jihomoravském kraji poskytuje odbor zdravotnictví krajského úřadu JMK na základě zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), v platném znění prostřednictvím výběrového řízení. Smlouva je uzavírána na období 3 let na základě veřejné zakázky „Zajištění činnosti protialkoholní záchytné stanice“ v souladu se zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách ve znění pozdějších předpisů.

4.1.2 Řízení Jihomoravského kraje

V roce 2021 byly programy prevence v oblasti závislostí nestátních neziskových organizací financovány prostřednictvím:

- jednoletého dotačního programu, který je vyhlašován odborem školství krajského úřadu JMK – „Dotační program z rozpočtu Jihomoravského kraje pro oblast protidrogových aktivit“
- jednoletého řízení, které je vyhlašováno odborem sociálních věcí krajského úřadu JMK – „Spolufinancování dotace MPSV z rozpočtu JMK“ pro rok 2021 (dle § 105 zák.č.108/2006 Sb.). Podpora je zaměřena na financ. běžných výdajů souvisejících s poskytováním základních druhů a forem soc. služeb v rozsahu stanoveném základními činnostmi u jednotlivých druhů soc. služeb, a to v návaznosti na § 95 zákona č. 108/2006 Sb.

4.1.3 Podmínky pro poskytnutí dotace

- Projekt je realizován na území Jihomoravského kraje nebo sídlo žadatele je na území Jihomoravského kraje a realizace služby má přínost pro Jihomoravský kraj.
- Dotace je poskytována na základě uzavřené smlouvy. Dotace se poskytuje jen na úhradu nezbytných nákladů realizovaného projektu, což znamená, že do rozpočtu projektu nebude zakalkulován zisk. Zisk nemůže být z dotace ani fakticky realizován.
- Dotace je poskytována účelově, může se tudíž použít jen na schválený účel. Změny mohou být prováděny jen s předchozím písemným souhlasem poskytovatele, zejména změny rozpočtu.
- Dotace je poskytována na podporu certifikovaných protidrogových programů a služeb, včetně programů a služeb nepodléhajících certifikaci odborné způsobilosti⁵, se zaměřením na specifickou primární prevenci sociálně patologických jevů, sekundární a terciární prevenci drogových závislostí.

4.1.3.1 Priority při výběru projektů

- Projekt odpovídá efektivní primární prevenci. Jedná se o dlouhodobé, systematické programy specifické primární prevence nestátních neziskových organizací primárně zaměřených svojí činností na rizikové chování dětí a mládeže.
- Projekt odpovídá efektivní léčbě a resocializaci či harm reduction realizovaný nestátními neziskovými organizacemi zařazenými v Krátkodobém realizačním plánu pro oblast

⁵ Služby a programy nepodléhající certifikaci odborné způsobilosti - projekty evaluace potřebnosti, dostupnosti a efektivity služeb a projekty zaměřené na poskytování odborných a ověřených informací odborným pracovníkům v adiktologických službách.

rizikového chování, závislostí a závislostního chování Jihomoravského kraje na období 2020-2021

- Odborná garance projektu.
- Přiměřenost výše požadovaného finančního příspěvku z rozpočtu JMK.

4.1.3.2 Posuzování a hodnocení žádostí o poskytnutí dotace

Pracovní skupina prevence kriminality navrhuje orgánům JMK výši finančních prostředků, dle stanovené výše uvedené v Krátkodobém realizačním plánu pro oblast rizikového chování, závislostí a závislostního chování Jihomoravského kraje, k projektům předkládaným nestátními neziskovými organizacemi v rámci dotačních řízení v oblasti protidrogových aktivit.

- Hodnoceny jsou pouze úplné žádosti se všemi povinnými přílohami podané ve lhůtě pro podávání žádostí.
- Žádosti jsou posuzovány podle kritérií, která jsou stanovena Obecnými pravidly pro poskytování finanční podpory na dotační programy.
- Konečné rozhodnutí o poskytnutí podpory konkrétním žadatelům činí orgán Jihomoravského kraje příslušný podle zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů.
- Na poskytnutí dotace není právní nárok.
- Výsledky dotačního řízení jsou zveřejněny na webových stránkách úřadu www.kr-jihomoravsky.cz (sekce Granty a dotace → Dotační portál JMK → Dotační oblasti → Prevence a požární ochrana). V případě nevyhovění žádosti o dotaci je toto, včetně důvodu nevyhovění, sděleno žadateli bez zbytečného odkladu.

4.2 Způsob zajištění financování adiktologických služeb ze strany obcí

Obce v Jihomoravském kraji financují a podporují drogové služby a programy:

- prostřednictvím dotací:
 - na základě podaných žádostí, kdy se jedná o jednorázovou finanční dotaci určenou na celý kalendářní rok (Ivančice, Rosice, Zastávka, Znojmo)
 - na základě vyhlášeného dotačního programu na podporu sociálních služeb na kalendářní rok (Blansko, Boskovice, Břeclav, Hustopeče)
 - na základě Smlouvy o poskytnutí účelové dotace z rozpočtu města s poskytovatelem sociálních služeb (Hodonín, Moravský Krumlov, Veselí nad Moravou)
 - na základě programových dotačních řízení (Kyjov)
 - v rámci systému dotačních titulů Město Brno finančně participuje na všech projektech týkajících se závislostí na drogách jak legálních, tak ilegálních. Celý systém se řídí Zásadami a Pravidly pro poskytování dotací z rozpočtu Statutárního města Brna. Brno má zavedeny dva typy dotací. Pro oblast protidrogové politiky platí rozdělení na Programové a Individuální dotace, které jsou projednávány při schvalování rozpočtu města Brna s přesnou finanční výší a běží v jednoletém dotačním řízení
- formou pronájmu prostorů pro provoz služby (Vyškov).

Obce Kuřim, Mikulov, Slavkov, Šlapanice, Židlochovice se nepodílí na podpoře a financování adiktologických služeb.

4.3 Rozpočtové výdaje na politiku v oblasti závislostí v kraji

Tabulka 4-1: Rozpočtové zdroje kraje na politiku v oblasti závislostí v roce 2021

Rozpočtový zdroj	Popis	Specifický/ obecný titul	Podmínka certifikace	Jednoletá/ víceletá podpora	Výše výdajů (v Kč) na politiku v oblasti závislostí
JMK odbor školství „Dotační program pro oblast protidrogových aktivit pro rok 2021“	Služby specifické primární, sekundární a terciární prevence drogových závislostí	Specifický	Ano	Jednoletá	9 000 000
JMK odbor sociálních věcí Řízení o přiznání finanční podpory JMK pro rok 2021 v oblasti podpory poskytování soc.služeb v souladu s ustanovením §105 Z č.108/2006 Sb., o soc. službách	Podpora registrovaných sociálních služeb s regionální působností zařazených do základní sítě Jihomoravského kraje	Obecný	Ne	Jednoletá	3 690 800
Výzva k podání žádosti o poskytnutí finanční podpory č.1 v rámci DP “Státní dotace pro poskytovatele soc.služeb dle §101a Z.č.108/2006 Sb.” v roce 2021	Podpora registrovaných sociálních služeb s regionální působností zařazených do základní sítě Jihomoravského kraje	Specifický	Ne	Jednoletá	25 507 680
JMK odbor zdravotnictví	Záchytná stanice a ošetření intoxikovaných osob	Veřejná zakázka	Ne	Víceletá	9 500 000

Tabulka 4-2: Výdaje z rozpočtu obcí v roce 2021

Obec	Popis (typ podporované aktivity)	Výše výdajů (v Kč) na politiku v oblasti závislostí
Město Blansko	Víceúčelová drogová služba na Blanensku (terénní programy)	178 000
Město Boskovice	Terénní programy	63 900
Magistrát města Brna	Programové dotace drogy, individuální dotace drogy	9 179 640
Město Břeclav	Kontaktní centrum s terénním programem Břeclav Centrum prevence v Brně (primární prevence)	292 605 30 000
Město Bučovice	Terénní programy	231 955
Město Hodonín	Kontaktní adiktologické centrum Vážka	383 700
Město Hustopeče	Terénní programy	45 000
Město Ivančice	Kontaktní centrum Noe Třebíč – terénní práce s uživateli návykových látek (služba mimo JMK)	25 000
Město Kyjov	Provoz K-centra	347 000
Město Mikulov	Terénní práce	75 000
Město Moravský Krumlov	Terénní práce DCH Brno, K centrum NOE, OCH Třebíč a poskytování Harm reduction služby Preventivní programy pro školy, Centrum prevence v Brně – Podané ruce a v Olomouci – E-bezpečí	39 000 6 580
Obec Veselí nad Moravou	Terénní programy	50 928
Město Ostrava	Program HardSmart	300 000
Město Pohořelice	Terénní program	24 154
Město Praha Praha 7	Program HardSmart	293 000 25 000
Město Rosice	Kontaktní centrum Noe Třebíč – terénní práce s uživateli návykových látek (služba mimo JMK)	15 000
Obec Zastávka	Kontaktní centrum Noe Třebíč – terénní práce s uživateli návykových látek (služba mimo JMK)	15 000
Město Znojmo	Kontaktní centrum Centrum prevence v Brně (primární prevence)	296 400 30 000
Celkem		11 926 542

Tabulka 4-3: Souhrn výdajů podle typu služeb/podle účelu (v Kč)

Typ služeb	2021				
	Rozpočty				Jiné (sponzoři, příjmy od klientů...)
	krajů	obcí	resortů	MPSV (kapitola 313)	
Primární prevence*	2 300 000	360 000	3 423 000	0	664 253,93
Primárně-preventivní programy realizované školami a školskými zařízeními	1 500 000	0	0	0	N
Primárně-preventivní programy realizované jinými subjekty	800 000	360 000	3 423 000	0	664 235,93

Jiné a nezařazené preventivní programy	0	0	0	0	0
Harm Reduction	5 189 100	8 381 642	12 308 000	18 083 880	157 532,07
Terénní programy	1 990 900	2 564 855	7 805 000	6 728 300	104 528,79
Kontaktní centra	1 620 900	3 898 400	2 724 000	5 441 200	0
Sloučené programy kontaktních center a terénních programů	1 577 300	1 245 387	1 779 000	5 914 380	53 003,28
Jiné a nezařazené harm reduction programy	0	618 000	0	0	0
Ambulantní služby	2 208 000	1 912 000	10 805 000	5 602 600	6 500
Ambulantní služby zdravotní	N	N	N	N	N
Ambulantní služby sociální	1 748 000	1 412 000	6 961 000	5 602 600	6 500
Jiné a nezařazené ambulantní služby	460 000	500 000	3 844 000	0	0
Preventivní a léčebné služby ve vězení	708 700	609 000	2 737 786	1 821 200	52 400
Rezidenční služby	1 450 000	587 500	6 631 000	7 624 638	2 419 953,59
Lůžkové zdravotní služby	N	N	N	N	N
Terapeutické komunity	1 450 000	587 500	6 631 000	7 624 638	2 419 953,59
Jiné a nezařazené rezidenční služby	0	0	0	0	0
Služby následná péče	835 000	624 500	1 763 000	6 297 793	983 221
Následná péče ambulantní	0	0	N	1 116 403	26 197
Následná péče pobytová	575 000	587 000	1 579 000	4 498 600	727 424
Jiné a nezařazené služby NP	260 000	37 500	184 000	682 790	229 600
Sociální podniky	N	N	N	N	N
Záchytné stanice a ošetření intoxikovaných osob	9 500 000	N	N	N	N
Prevence drogové kriminality	0	0	0	0	0
Koordinace/výzkum/informace	0	0	0	0	0
Jiné nezařazené	0	0	0	0	0
Celkem	22 190 800	11 926 542	37 667 786	39 430 111	4 283 842,59

* Výdaje na nízkoprahové zařízení pro děti a mládež se do výdajů na politiku v oblasti závislostí nezapočítávají.
N – data nebyla zjišťována

5 Adiktologické služby

5.1 Definovaná síť služeb pro uživatele drog v kraji v roce 2021:

V Jihomoravském kraji je síť služeb definována ve strategickém dokumentu.

Název dokumentu: Strategie Jihomoravského kraje pro oblast rizikového chování, závislostí a závislostního chování na období 2020-2028 (dále jen „Strategie“) a „Krátkodobý realizační plán rizikového chování, závislostí a závislostního chování Jihomoravského kraje na období 2022–2023“ (dále jen KRP), který konkretizuje cíle a opatření pro jednotlivé oblasti a zahrnuje i návrh finanční podpory zabezpečení sítě služeb prevence a léčby závislostí v Jihomoravském kraji.

Období platnosti: Strategie na období 2020-2028 a KRP na období 2022-2023

www stránky ke stažení: www.jmk.cz - sekce „Koncepce, studie, plány, programy“, odkaz: [Portál Jihomoravského kraje - 3. Strategické dokumenty - 3. Strategické dokumenty \(kr-jihomoravsky.cz\)](http://Portál Jihomoravského kraje - 3. Strategické dokumenty - 3. Strategické dokumenty (kr-jihomoravsky.cz))

5.2 Popis situace podle jednotlivých typů (standardů) služeb

5.2.1 Situace dle služeb - tabulková část

Služby jsou popsány včetně jejich výkazů za rok 2021 v následujících tabulkách:

Tabulka 5-1: Programy primární prevence realizované v roce 2021 (mimo prevence realizované školami a školskými zařízeními)

Název projektu/programu	Realizátor	Typ služby*	Cílová skupina	Charakteristika aktivit	Počet akcí/osob	Certifikace (ano/ne)
Programy Etické dílny	Hope4kids, z.ú	VP	7-15 let	předchází rizikovému chování, pomáhají budovat charakter a zdravé vztahy dětí a dospívajících.	721 hodin / 5 707 žáků	ano
Workshopy a webináře Kyberdítě a jeho sítě		VP	Rodiče, pedagogové, školní metodici prevence	zvýšení e-gramotnosti, rizika používání internetu u dětí...	27 hodin / 6 063 osob	ne (Akreditace MŠMT)
Centrum prevence v Brně	Společnost Podané ruce o.p.s.	VPP SPP IPP	žáci základních a středních škol, osoby blízké	prevence rizikového chování	552 programů/4 911	Ano (prodloužena)

* VP – všeobecná prevence, SP – selektivní prevence, IP – indikovaná prevence

Tabulka 5-2: Služby v oblasti snižování rizik poskytované v roce 2021 (včetně programů snižování rizik na tanečních akcích, v klubech a prostředí noční zábavy)

Název projektu/programu	Realizátor	Typ služby*	Cílová skupina	Počet osob, kt. služby využily /z toho UD	Počet kontaktů ⁶	Počet výměn ⁷	Počet vydaných inj. stř.	Územní působnost, spádovost	Certifikace (ano/ne)
Kontaktní centrum – víceúčelová drogová služby	Charita Kyjov	KPS, TP	Problémoví uživatelé NL, experimentátoři, rodinní příslušníci a osoby blízké	303/205	3 784	1 156	43 342	Kyjovsko, Veselsko, Střílky	ano
Kontaktní centrum s terénním programem Břeclav	Diecézní charita Brno – oblastní charita Břeclav	KPS, TP	Problémoví uživatelé nealkoholových drog	197/189	1 914	1 338	63 836	Břeclavsko, Hustopečsko, Mikulovsko, Pohořelicko	ano
Kontaktní adiktologické centrum Vážka	Diecézní charita Brno – oblastní charita Hodonín	KPS, TP	Osoby ohrožené závislostí a jejich blízké osoby	232/219	7 860	1 621	47 030	ORP Hodonín	ano
Terénní programy Brno		TP	Uživatelé nealkoholových drog a osoby blízké	851	9 449	9 289	230 766	ORP Brno a ORP Brno-venkov	ano

⁶ Kontakt: Každá návštěva/situace, při které dochází k interakci mezi klientem a pracovníkem programu (tzn. poskytnutí určité služby, informace, nebo poradenství - včetně skupinového. Příjem telefonického hovoru není kontakt.

⁷ Výměna: Kontakt, při kterém dochází k výměně (příp. jen odevzdání či výdeji) jedné nebo více injekčních jehel.

Kontaktní centrum Vlhká	Společnost Podané ruce o.p.s.	KPS	Rizikovní uživatelé alkoholu	1 055/932	29 088	0	0	Brno	Ne (zažádáno)
Kontaktní centrum v Brně		KPS	Uživatelé nealkoholových drog a osoby blízké	522/510	7 235	5 328	165 468	Brno-město	ano
Kontaktní centrum ve Znojmě		KPS, TP	Osoby závislé na nelegálních návykových látky, jejich příbuzní a blízcí	293/269	4 711	1 252	41 685	ORP Znojmo	ano
Terénní programy na Blanensku		TP	Uživatelé nealkoholových drog a osoby blízké	174/168	2 202	803	30 104	ORP Blansko, ORP Boskovice	ano
Terénní programy na Vyškovsku		TP	Uživatelé nealkoholových drog, alkoholu a osoby blízké	165/155	1711	765	24 777	ORP Bučovice, OPR Vyškov, ORP Slavkov	ano
Hard&Smart		TP	Návštěvníci nočního života a zábavy	16 649/9 712	18706	11	65	Vybrané lokality ČR	ano
Celkem				2 941+16 649 (H&S)/ 3 498+9 712 (H&S)	67 954 + 18 706(H&S)	21 563	647 073		

* TP – terénní programy, KPS – kontaktní centra, KPS a TP – sloučené programy

Tabulka 5-3: Služby v oblasti ambulantní léčby v roce 2021

Název projektu/ programu	Realizátor	Typ služby*	Cílová skupina	Kapacita ⁸	Počet osob, kt. služby zař. využily	Počet nově evid. žádostí o léčbu	Územní působnost, spádovost	Certifikace (ano/ne)
Terapeutické centrum v JMK – AL	Společnost Podané ruce o.p.s.	AL	Osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách	11	591	309	JMK	ano
Terapeutické centrum v JMK SL		SL	Závislí na opiátech, osoby blízké	2	132	35	JMK	ano
Centrum komplexní péče v JMK – Program ambulantní léčby pro hazardní hráče		AL	Hazardní hráči a jejich blízcí	11	175	81	JMK	ano
Terapeutické centrum na Bratislavské – AL		AL	Osoby se závislostí na opiátech, osoby blízké	3	68	26	Nadregionální, vyloučené lokality	ano
Terapeutické centrum na Bratislavské – SL		SL	Osoby se závislostí na opiátech, osoby blízké	3	68	26	Nadregionální, vyloučené lokality	ano

⁸ Kapacita: Uvádí se u těch služeb, kde je to relevantní. Kapacita znamená pro kolik klientů současně je program maximálně určen; počet míst v zařízení/programu.

Poradenské centrum v Brně		AL – odborné sociální poradenství	Osoby zotavující se ze závislosti a osoby s duální diagnózou. Osoby blízké těchto osob.	-	185	116	Brno	ne
Celkem					1 219	593		

* AL – ambulantní léčba, SL – substituční léčba, SP – stacionární program

Tabulka 5-4: Služby v oblasti rezidenční léčby v roce 2021

Název projektu/ programu	Realizátor	Typ služby*	Cílová skupina	Kapacita ⁹	Počet osob, které služby zařízení využily	Počet nově egid. žádostí o léčbu	Územní působnost, spádovost	Certifikace (ano/ne)
Terapeutická komunita v Pocestném Mlýně	Společnost Podané ruce o.p.s.	RPTK	Osoby ohrožené závislostí, závislé na návykových látkách, osoby blízké	39	52	17	Klienti z celé ČR	ano
Terapeutická komunita Krok	Krok Kyjov, z.ú.	RPTK	Lidé od patnácti let věku s diagnostikovanou závislostí (látkovou i nelátkovou), ve středním či těžkém stupni závislosti, kteří absolvovali detoxifikační léčbu v psychiatrické léčebně.	15	34	Osobně: 13 Korespondence: 9 Telefonicky: 504	C Klienti z celé ČR	ano
Detoxifikační lůžka při PL Brno – Černovice	Ministerstvo zdravotnictví	DXT	Muži a ženy závislí na nealkoholových psychotropních látkách nad 18 let, v prokazatelně neodkladně urgentních případech i klienti ve věku 15–18 let	Lůžka dle potřeby	Na detoxifikační lůžka, která jsou součástí oddělení 4 a 23, bylo v roce 2021 přijato celkem 313 osob (55 žen a 258 mužů), z toho 40 osob závislých na pervitinu (28 mužů a 12 žen), na heroinu bylo závislých 5 pacientů (4 muži a 1 žena). U 26 pacientů (14 muži a 12 ženy) se jednalo o závislost na více návykových psychotropních látkách, případně ještě v kombinaci s alkoholem. Na benzodiazepinech bylo závislých 19 pacientů (z toho 9 mužů a 10 žen). U 17 pacientů (12 mužů a 5 žen) byly hlavním problémem kanabisové preparáty.	ČR	Klienti z celé ČR	ne

⁹ Kapacita - pro kolik klientů současně je program maximálně určen; počet míst v zařízení/programu.

					<p>Do celkového počtu byli započítáni i pacienti se závislostí na alkoholu, kterých bylo nejvíce, a to 236, z toho 40 žen a 196 mužů.</p> <p>Celkem 17 pacientů (12 mužů a 5 žen) pokračovalo v léčbě ve střednědobém i dlouhodobém léčebném programu, terapeutické komunitě nebo v psychiatrické nemocnici. Z terapeutických komunit se jednalo především o komunitu Salebra a Podcestný mlýn, z psychiatrických nemocnic o PN Jemnice, Kroměříž a Šternberk.</p> <p>Co se týká epidemiologické situace, byli zachyceni 4 HCV pozitivní muži.</p>			
Detoxifikační lůžka při FN Brno, Bohunice		DXT	Muži a ženy závislí na nealkoholových látkách starší 15-ti let	Lůžka dle potřeby 12 – 15	<p>Detoxifikaci se podrobilo celkem 226 osob (130 mužů a chlapců a 96 žen a dívek), z toho problematika alkoholu 62 osob, problematika jiných návykových látek 164 osob, z těchto osob bylo celkem 102 přijato akutně v mimopracovní době, ... (což je 45 % všech hospitalizovaných), v počtu 14 osob šlo o odvykací stav s deliriem, u 1 osoby šlo o významně komplikující odvykací stav s psychózou, u počtu 29 osob se jednalo o komorbidity, v počtu 122 osob šlo o duální diagnózy, /tj. 54 % všech léčených).</p> <p>Pozn: osoby s diagnózou patologického hráčství (gamblingu) nejsou v těchto počtech zahrnuty. V průběhu roku 2021 kontaktovaly Krizové centrum ambulantně celkem 4 osoby s touto dg.</p> <p>V ambulancích PK (včetně specializované AT ambulance) bylo v roce 2021 vyšetřeno/léčeno: 341 osob s problematikou závislosti.</p> <ul style="list-style-type: none"> - problematika alkoholu: 254 osob - jiné návykové látky: 87 osob (z toho: opioidy – 9x, kanabis – 4x, sedativa/hypnotika - 27x, jiná stimulancia – 13x, halucinogeny – 1x, kombinace – 33x, pozn. za dětskou ambulanci jde celkem o 4 děti s problémem drog, z toho kanabis – 2x, kombinace – 2x <p>Pro problematiku gamblingu bylo provedeno 32 ošetření.</p> <p>V průběhu roku 2021 kontaktovalo Linku naděje na PK 300 klientů s problematikou závislosti (tj. cca u 10 % všech volajících vystupuje do popředí problematika vlastní závislosti nebo zneužívání návykové látky nebo jde problém závislosti jiné osoby, kvůli níž se volání na LN uskutečňuje)</p>	ČR	Klienti z celé ČR	ne

*DXT – detoxifikace, LZS – lůžkové zdravotní služby, RPTK – terapeutické komunity, DSZR – domovy se zvláštním režimem, - jiné

Tabulka 5-5: Služby v oblasti následné péče v roce 2021

Název projektu/ programu	Realizátor	Typ služby*	Cílová skupina	Kapacita ⁴	Počet osob, kt. služby zař. využily	Počet nově evid. žádostí o léčbu	Územní působnost, spádovost	Certifikace (ano/ne)
Doléčovací centrum v Brně	Společnost Podané ruce o.p.s.	následná péče pobytová i ambulantní	Klienti, kteří absolvovali léčbu závislosti, jejich blízcí	4 -15/17	101	35	celá ČR	ano
Program následné péče KROK	Krok Kyjov, z.ú.	následná péče ambulantní i pobytová	Abstinující závislí	6/6 6 lůžek, celkově max.12	13	1	celá ČR	ano
Celkem					114	36		

* ambulantní – následná péče ambulantní, pobytová – následná péče pobytová, - jiné

** dle zákona o soc. službách se jedná o terapeutickou komunitu, tedy pobytovou sociální službu, dle certifikace o ambulantní doléčovací program, proto uvedeno v této tabulce.

Tabulka 5-6: Ostatní specializované programy v roce 2021 (služby ve vězení, sociální podniky, záchytné stanice apod.)

Název projektu/ programu	Realizátor	Typ služby	Cílová skupina	Kapacita ⁴	Počet osob, kt. služby zař. využily	Počet nově evid. žádostí o léčbu	Územní působnost, spádovost	Certifikace (ano/ne)
Centrum poradenských služeb ve vězení a po výstupu	Společnost Podané ruce o.p.s.	SV - služby ve vězení a po výstupu	Problémoví uživatelé drog a osoby závislé na drogách, kteří se v důsledku svého životního stylu dostali do konfliktu se zákonem a následně do vazby či do výkonu trestu odnětí svobody	163 (okamžitá kapacita = 6)	587 z toho 549 uživatelů a zbytek jsou neuzivatelé NL a osoby blízké	257	Jihomoravský kraj – Brno, Kuřim, Znojmo, Břeclav, následná péče + Kraj Vysočina – Rapotice, Světlá nad Sázavou + Kraj Karlovarský – Ostrov nad Ohří + Středočeský kraj – Příbram + Moravskoslezský kraj – Opava	ano
Probační program pro dospělé KOMPAS			Dospělí pachatelé trestné činnosti ve věku od 18-ti do 64 let podmíněně propuštění z výkonu trestu odnětí	6-8 klientů	21	11	Brno-město, Brno-venkov, Jihomoravský kraj	ano

			svobody, kteří mají problematiku závislosti (patologické hráčství, nelegální drogy, alkohol, léky) nebo problémové užívání těchto látek. Jedná se o prvotrestané i recidivisty, kteří se po výkonu trestu vracejí do Brna nebo nejbližšího okolí.					
Přechodové byty v Brně		sociální podnik	Osoby zotavující se ze závislosti a osoby s duální diagnózou, osoby ohrožené bezdomovectvím	9	27	72	JMK	ne

5.2.2 Situace dle služeb - textová část

Síť drogových služeb poskytovaných z 80% nestátními neziskovými organizacemi v Jihomoravském kraji je dlouhodobě stabilizovaná, komplexní a zahrnuje programy počínaje primární prevencí, přes nízkoprahové služby – tj. terénní programy a kontaktní centra, po ambulantní či pobytová léčebná a resocializační zařízení jak pro legální, tak i pro nelegální drogy.

Specifická primární prevence je realizovaná ve všech školách kraje v rámci minimálního preventivního programu. Do systému vstupují Pedagogicko-psychologické poradny (dále jen PPP), které řeší problematiku prevence rizikového chování na úrovni primární a sekundární prevence, střediska výchovné péče, které primárně řeší problematiku prevence rizikového chování na úrovni sekundární prevence, domy dětí a mládeže zabývající se volnočasovými aktivitami jako nspecifická primární prevence a státní a nestátní organizace, které realizují rozsáhlé, ucelené, interaktivní projekty zaměřené na vzdělávání pedagogů, práci s dětmi a mládeží, rodičovskou a širší veřejnost (ve většině okresů, nadstandardní projekty vysoké kvality). PPP patří mezi specializovaná poradenská pracoviště ve školství. Disponují odborným zázemím v oblasti primární prevence. PPP zajišťují prostřednictvím metodika prevence primární prevenci ve školách a školských zařízeních, realizaci preventivních programů a opatření a v neposlední řadě koordinaci školních metodiků prevence v daném okrese Jihomoravského kraje. V kraji 5 PPP (PPP Brno, oblastní PPP Vyškov, PPP Břeclav, PPP Hodonín, PPP Znojmo) a 7 metodiků prevence PPP, přepočteno na úvazky 6,5.

V oblasti **školního prostředí** jsou realizovány preventivní programy v celé šíři rizikového chování u dětí a mládeže včetně poradenství pro rodiče.

Poskytovatelé programů specifické primární prevence z řad nestátních neziskových organizací jsou například Společnost Podané ruce o.p.s. a Etické dílny/divize v organizaci Hope4kids, z.s., z řad státních organizací například Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje – oddělení tisku a prevence, Státní zdravotní ústav a Městská policie – odbor prevence. V kraji působí i celá řada celostátních poskytovatelů specifické primární prevence, např. MADIO, z.s., Nevypusť Duši, z.s., ACET ČR, o. s., KAPPA-HELP, z.s., Střed, z.ú. a celá řada dalších poskytovatelů.

Síť nízkoprahových služeb pro nelegální drogy v kraji je dostupná. Nízkoprahové programy ve městě Brně dlouhodobě disponují stabilní nabídkou služeb, a to zejména pro problémové uživatele drog, které vycházejí z principu harm reduction a veřejného zdraví.

V sedmi okresech Jihomoravského kraje existuje 7 kontaktních center (3x město Brno, 1x Břeclav, 1x Hodonín, 1x Kyjov, 1x Znojmo) a 8 terénních programů (3x město Brno a okolí, 1x Blanensko, 1x Břeclavsko, 1x Hodonín, 1x Kyjov, 1x Vyškovsko, 1x Znojmsko). Od poloviny dubna 2020 funguje i služba v městě Brně - Kontaktní centrum na Vlhké pod Společností Podané ruce o.p.s. zaměřená specificky na uživatele alkoholu, pro které je charakteristická značná míra sociálního vyloučení, dlouhodobý abúzus alkoholu a mnohočetné zdravotní komplikace spojené s tímto stavem.

Dále zde působí program v prostředí noční zábavy. V okrese Hodonín fungují 2 kontaktní centra s terénními programy. Hodonínský okres se však vyznačuje velkou lidnatostí, velkou nezaměstnaností, velkým počtem heren a velkým počtem uživatelů nelegálních i legálních drog, takže činnost obou center je opodstatněná. Svoji působnost mají centra na okrese dlouhodobě regionálně rozdělena. Poskytovatelé

„Společnost Podané ruce o.p.s.“ – místa poskytování služeb – Brno, Blansko, Vyškov, Znojmo, „DROM p.o.“ – místo poskytování služby – Brno, vyloučená lokalita Bratislavská, Cejl, Francouzská a přilehlé ulice, „Charita Kyjov“ - místo poskytování služby - Kyjovsko, „Diecézní charita Brno“ – místa poskytování služeb - Břeclav, Hodonín.

Terénní programy v městě Brně byly zapojeny v projektu „Nízkoprahové služby pro drogově závislé Brno“, který byl v minulém roce ukončen. Projekt (v letech 2017-2021) umožnil zejména rozšíření poskytovaných služeb, zvýšení jejich dostupnosti, jak časově, tak místně a také intenzivnější spolupráci s cílovou skupinou uživatelů drog. S koncem projektu došlo ke snížení počtu pracovníků a úvazků, služba přišla o dodávku využívanou pro terénní práci a v návaznosti na to došlo tedy i ke snížení dostupnosti služeb pro klienty. Ovšem v porovnání s obdobím před projektem (rok 2017) zůstala služba více dostupná (např. byly zachovány víkendy).

Služby ambulantního typu jsou zajišťovány po státní linii především psychiatry a ambulancemi v psychiatrických léčebnách. V působnosti nestátních neziskových organizací fungují v kraji 2 ambulantní programy zaměřené na pomoc uživatelům nelegálních drog a patologickým hráčům. Poskytovatelé „Společnost Podané ruce o.p.s.“ a „Remedis, s.r.o.“ (nestátní zdravotnické zařízení) - místo poskytování služeb – Brno.

Sít' léčebných rezidenčních zařízení (terapeutických komunit) je v Jihomoravském kraji dostatečně zabezpečena. Kraj finančně dlouhodobě podporuje 2 terapeutické komunity. Poskytovatelé „Společnost Podané ruce o.p.s.“ – místo poskytování služby – Dačice a „Krok Kyjov, z.ú.“ – místo poskytování služby – Kyjov. V kraji existuje ještě komunita v okrese Znojmo, kterou provozuje Salebra, z.s.

Programy charakteru doléčování pro bývalé uživatele nelegálních drog jsou v kraji 3, všechny jsou typu ambulantního i s možností pobytu. Poskytovatelé „Společnost Podané ruce o.p.s.“ – místo poskytování služby – Brno, „Krok Kyjov, z.ú.“ – místo poskytování služby – Kyjov a nově vzniklá služba následné péče organizace Kolpingovo dílo ČR, z.s. pro klienty s duální diagnózou - místo poskytování služby – Brno.

Léčba závislostí na legálních drogách je realizována především prostřednictvím státních zdravotnických institucí (psychiatrické léčebny, psychiatři...). V působnosti nestátních organizací fungují 2 doléčovací programy pro legální drogy ve městě Brně. Jedná se o dva programy ambulantního doléčování, tak o jedno pobytové zařízení. Poskytovatelé „LOTOS – doléčovací centrum, o.p.s.“ a „Renadi o.p.s.“ - místo poskytování všech služeb – Brno. Renadi o.p.s nabízí i kontaktní centrum a ambulantní léčbu jako sociální služby zaměřené na pomoc lidem s problémy závislostí s alkoholem, gamblingem či nadužíváním léků.

Jihomoravský kraj se vyznačuje širokou nabídkou služeb, včetně služeb typu **poradenských programů, specifických programů zaměřených na patologické hráče nebo na preventivní a intervenční činnost v prostředí taneční scény, nočního života a zábavy, dále typu substitučního programu, drogových služeb ve vězeňství a následné péče, vzdělávacího centra, webové poradny a prevence zneužívání syntetických drog.**

Poskytovatel „Společnost Podané ruce o.p.s.“ – místa poskytování služeb – Brno, vazební věznice Brno a věznice Rapotice, Kuřim, Znojmo, Světlá nad Sázavou, Ostrov nad Ohří, Opava, Břeclav, Příbram a webové stránky <http://www.extc.cz/>.

5.3 Dopady pandemie Covid-19 na oblast poskytování služeb

5.3.1 Oblast specifické primární prevence

Programy specifické primární prevence upozornily, že rok 2021 byl také poznamenán krizí v souvislosti s výskytem viru COVID-19. Školy byly částečně uzavřené pro externí poskytovatele preventivních služeb. Po uvolnění opatření se četnost preventivních programů opět zvýšila. Počet programů na školách byl přímo závislý na otevřenosti škol pouštět do svých prostor třetí osoby - kvůli pandemii koronaviru. Školy neměly příliš zájem o realizaci online preventivních programů (především z důvodu přehlcenosti dětí online prostorem), naopak se velmi zvýšil zájem o nové stmelovací programy, které byly realizovány na jaře a po celý podzim.

Etické dílny rozšířily své portfolio pro práci s rodiči a pedagogy – akreditovaný program „Kyberdítě a jeho sítě“ ponechali jako zastřešující název pro dva workshopy. K původnímu „Jak se propojit s dnešními dětmi“ vypracovali druhý (na základě poptávky od rodičů) s názvem „Jak se zorientovat v kybersvětě“.

5.3.2 Oblast služeb

Pracovníci nízkoprahových kontaktních služeb v Brně uvedli, že služba byla během epidemie COVID-19 poskytována v časovém rozsahu, který odpovídá údajům v registru sociálních služeb. Nedošlo ani k výraznému omezení poskytovaných služeb – zrušeny byly jen volnočasové aktivity (socioterapie), které se odehrávají za přítomnosti většího počtu lidí. Ostatní standartně poskytované služby byly realizovány za zvýšených bezpečnostních podmínek – nošení ochrany dýchacích cest rouškou nebo respirátorem. Pracovníci poskytovali klientům informace ohledně onemocnění covid-19, v případě zájmu pomáhali s registrací na testování či očkování a nadále během celého roku distribuovali roušky, respirátory a desinfekce na ruce. Kapacita kontaktní místnosti byla udržena na max. 10 osob

Pracovníci znojenského kontaktního centra uvedli, že v rámci opatření pandemie Covid-19 nerealizovali žádné výrazné omezení služeb – ty byly poskytovány v běžném rozsahu, pouze za dodržování nezbytných opatření. Pracovníci pomáhali klientům s registrováním na testování/očkování proti Covid-19. Klienty pravidelně informovali o změnách pandemických opatření a byly jim také poskytovány ochranné prostředky dýchacích cest.

Taktéž pracovníci v kyjovském kontaktním centru zmínili, že vzhledem k epidemiologické situaci v roce 2021 kvůli Covid-19 služba byla poskytována se základní nabídkou pro klienty bez uzavření. Kontaktní centrum reagovalo na vládní nařízení a poskytovalo stěžejní typy nabízených služeb. Pro klienty adiktologické poradny byla zavedena nabídka Skype terapií a poradenství přes telefon; dtto i krizové intervence. Kvůli omezení šíření nákazy Covid-19 a doporučení k sociálním službám a jejich poskytování omezili provoz kontaktní místnosti pro skupiny osob. Bylo využíváno individuálního přístupu ke klientům a omezen počet lidí vstupujících do zařízení. Individuální přístup se ukázal jako vysoce efektivní vzhledem k času na klienta a možnosti řešení jeho situace v bezpečném prostoru (pracovník-

klient). V rámci terénní práce se hlavní změna týkala výměnného programu, kdy v roce 2020 a 2021 kvůli Covid-19 neposkytovali službu výměny uvnitř prostor auta. Výměna byla realizována v bezpečném prostředí na ulici a za vysoce anonymních podmínek. Předání předem nachystaného počtu sterilního materiálu v neoznačené tašce či neprůhledném obalu.

Nový trend v roce 2021 – extrémní nápor na ambulantní část služby poskytující v rámci adiktologické poradny individuální terapie adiktologické, ambulantní formu léčby a doléčování.

Kvůli epidemiologické situaci pro klienty připravili informační letáky ke vzniklé situaci: co se děje, co je Covid-19, jak se mají chránit a chovat, co je aktuálně nařízeno aj. Letáky v průběhu roku distribuovali a klientům situaci vysvětlovali s ohledem na aktuální změny během roku.

Hodonínští pracovníci nízkoprahové služby uvedli, že pandemie covid-19 způsobila extrémní zátěž pracovníků. K očekávaným změnám (např. obavy klientů z využívání služby, částečný přesun poskytování služby do online prostředí) nedošlo. Pracovníci byli nuceni vyrovnat se se zvýšenými nároky a se změnami souvisejícími s opatřeními proti covid-19, především pak s omezením fungování základních škol, protože pracovnice jsou zároveň matky. V této souvislosti na ně byl vyvíjen velký tlak.

Břeclavští pracovníci kontaktního centra naopak byli nuceni omezit okamžitou kapacitu kontaktní místnosti v důsledku pandemie covid-19. Uživatelé služeb se zdržovali pouze na dobu nezbytně nutnou, přicházeli s jasnou zakázkou (zejména výměnný program), a poté rychle opouštěli prostory Kontaktního centra. Tím vznikl menší prostor pro budování důvěry a posouvání klienta k více strukturované práci. Z personálních důvodů byl také omezen provoz terénního programu. Terénní program zajišťovala v tomto období vždy jen jedna pracovnice, což způsobovalo mírné omezení služeb poskytovaných v terénu.

Z pohledu uživatelů služeb nastávaly problémy tehdy, kdy z důvodu omezování úředních hodin úřadů, zejména Úřadu práce, se staly tyto úřady pro ně nedostupné (neměli možnost komunikace on-line a po telefonu).

Pracovníci brněnského kontaktního centra pro alkoholiky v rámci preventivních opatření před šířením COVID-19 u cílové skupiny zaměřovaly aktivity především na preventivní screening onemocnění (měření teploty, zjišťování příznaků onemocnění), testování na přítomnost protilátek onemocnění COVID-19, zajištění následné nezbytné lékařské péče při identifikovaných příznacích onemocnění nebo při pozitivní reakci u realizovaných testů. Dále služba zabezpečovala poskytnutí roušek a respirátorů, dezinfekci rukou, samotesty na COVID-19, zprostředkování izolace pro pozitivně testované klienty, a základní edukaci cílové skupiny zaměřenou na prevenci šíření onemocnění COVID-19.

Terénní programy v městě Brně v průběhu epidemie COVID-19 uvedly, že pro klienty nastala pouze minimální omezení ve využívání služby. V roce 2021 za celou dobu nedošlo k přerušení poskytování služeb, a to ani v rámci provozní doby, ani v rámci rozsahu poskytovaných služeb. Došlo pouze k omezení využívání vnitřního prostoru terénní dodávky, dodávka nebyla využívána pro běžný kontakt s klienty, ale většinou pouze pro indikované služby - poradenství, testování, zdravotní ošetření apod. Běžný rozsah služeb bylo možné zachovat díky dostupnosti ochranných pomůcek pro pracovníky, dostupnosti testů (a očkování) a dodržování potřebných hygienických

opatření. Klientům byly v průběhu roku distribuovány ochranné pomůcky (desinfekce na ruce, látkové a jednorázové roušky), byli odkazováni na možnosti covid testování a očkování a byla jim nabízena asistence.

Terénní programy na Blanensku a Vyškovsku uváděly, že služba byla během epidemie COVID-19 poskytována v časovém rozsahu, který odpovídá údajům v registru sociálních služeb. Setkání s klienty v zázemí služby probíhaly při použití ochranných pracovních pomůcek: respirátor. Vstup do zázemí byl pro klienty a zájemce o službu podmíněn řádně nasazenou ochranou dýchacích cest (nos, ústa), která brání šíření kapének a v pozdějším období řádně nasazeným respirátorem, dle nařízení vlády. V rámci služby fungovala distribuce jednorázových roušek klientům. Pracovníci poskytovali klientům informace ohledně onemocnění covid-19, v případě zájmu pomáhali s registrací na testování či očkování a během celého roku distribuovali ochranné prostředky.

Terapeutické centrum na Bratislavské uvedlo jako podstatnou změnu v roce 2021 setrvání u preventivních opatření v souvislosti s covid-19, zejména v časových úsecích, kdy byla zvýšena rizika nákazy. Jednalo se o omezení každodenní docházky klientů substitučního programu v období leden-březen (klienti docházeli zpravidla 2 dny v týdnu, na zbytek dnů dostávali výdeje metadonu domů), rozdělení týmu pracovníků na dvě skupiny kvůli možné infekci, omezení kontaktů během terénních pochůzek – síťování, nabídku konzultací v online prostoru, stejně tak byly realizovány týmové porady, část supervizí a další podobná setkání. V podzimních vlnách pak nebyla narušena každodenní docházka klientů, ale bylo zachováno již osvědčené dělení týmu. I v době, kdy byla zvýšená rizika nákazy, byla klientům nabízena standardní škála individuální pomoci ať už face-to-face či distanční formou. V srpnu 2021 byl provoz centra omezen kvůli nutným rekonstrukcím vnitřních prostor.

Pracovníkům terapeutické komunity Podcestný Mlýn se do jejich práce opět silně promítla situace kolem epidemie Covid-19. Tato kladla zvýšené nároky na tým, rozpočet a hlavně klienty. Časté absence, střídání se ve službách v rámci opatření, změny v programu i rozpisu služeb, byly často na hranici únosnosti. Situace s sebou samozřejmě přinesla i zvýšené náklady, jak na testování, nákupy hygienických a desinfekčních prostředků, na mimořádné služby, zvýšené náklady na dopravu apod.

Mimořádná opatření jako omezení návštěv, výjezdů a akcí, část klientů nelibě nesla. Toto se promítlo do celkové atmosféry ve skupině, následně do zvýšeného počtu předčasných odchodů. Vše zhoršovala i situace v PN a dalších spolupracujících zařízeních. Zájemci o léčbu u nás ve vyšší míře naráželi na problém naplněných kapacit detoxifikačních oddělení, problém ztížené komunikace s některými úřady apod. Toto občas vedlo ke ztrátě motivace, případně pro rozhodnutí pro odložení léčby nebo volby jiného způsobu řešení svého problému.

V důsledku omezení na základě mimořádných opatření vlády ČR kvůli epidemiologické situaci museli pracovníci doléčovacího centra v Brně v kritických obdobích částečně upravit program: došlo k omezení skupinových aktivit strukturovaného doléčovacího programu (večerní skupiny byly zkráceny a určeny pouze pro klienty programu bydlení, od poloviny února do poloviny dubna musely být přerušeny úplně), s klienty ambulantního doléčovacího programu probíhal kontakt i pomocí distanční formy, museli upravit volnočasové aktivity s klienty. Rozsah poskytování individuální psychoterapie, poradenství a sociální práce zůstal zachován, pouze částečně přešli také do online prostředí. Pravidelně probíhalo orientační testování zaměstnanců a klientů antigenními testy na Covid-19.

Do realizace aktivit pracovníků Centra poradenských služeb ve vězení a po výstupu v roce 2021 negativně zasáhla epidemická situace kolem onemocnění COVID-19 a navazující preventivní opatření přijatá Vězeňskou službou ČR. Terénní forma poskytování byla negativně ovlivněna protiepidemickými opatřeními ze strany VS ČR, kdy téměř celé první pololetí byly věznice uzavřené pro vstup externích subjektů včetně sociálních služeb. Nebylo tak možné s klienty ve věznicích pracovat prezenční formou a pracovníci nemohli dodržet připravený harmonogram dojíždění. Poradenství v tomto období přesunuli do distančních forem práce – korespondence a videohovory přes Skype. Tyto formy práce mají své limity, ale na základě zkušeností z roku 2020 se jim je dařilo pro poskytování služby dobře využívat. Skype poradenství poskytovali ve všech věznicích, do kterých za normální situace dojíždí s výjimkou Věznice Kynšperk nad Ohří. Po zrušení zákazu vstupu obnovili dojíždění podle připraveného harmonogramu do všech spolupracujících věznic v Jihomoravském kraji a Kraji Vysočina a vrátili se k poskytování poradenství v osobní formě. Ve vzdálenějších věznicích – Věznice Příbram a Opava, kam dojíždí za klienty z našeho regionu, zůstali i v druhé polovině roku s klienty v kontaktu prostřednictvím Skypu a korespondence. Podmínky pro poskytování služeb se v jednotlivých věznicích liší. V průběhu celého roku byla omezená možnost realizovat aktivity skupinového poradenství. Skupinové poradenství v druhé polovině roku mohli poskytovat jen ve Věznici Kuřim. V ostatních věznicích nebylo možné toto poradenství z důvodů preventivních opatření proti covid-19 realizovat. Neprobíhaly tak besedy ani strukturovaná poradenská skupina na téma Příprava na propuštění a prevence relapsu, věnovali se tedy hlavně individuální práci.

V roce 2021 pokračovali pracovníci Centra komplexní péče o hráče v rozšíření služeb o distanční formu klientských konzultací (telefonicky, videokonferenční hovory). Klientům aktivně doporučovali zapsání do Rejstříku vyloučených osob, jako jednu z dalších forem podpory abstinence.

6 Kontaktní údaje o zařízeních, která působí na území kraje

Název žadatele	Typ služby	Adresa	Telefon	E-mail	www stránky	Kontaktní osoba	Projekt/služba/funkce	Změna údajů oproti Mapě pomoci
Diecézní charita Brno	---	Třída Kpt. Jaroše 9 602 00 Brno	545 426 610	dchbrno@caritas.cz		Ing. Mgr. Oldřich Haičman	ředitel	ne
Diecézní charita Brno (OCH Hodonín)	KPS, TP	Pančava 56, 695 01 Hodonín	518 343 842 731 428 359	k-centrum@hodonin.charita.cz	www.dchbrno.dchbrno.caritas.cz	PhDr. Táňa Orságová	Kontaktní adiktologické centrum Vážka	ano (úprava emailu a jména)
Diecézní charita Brno (OCH Břeclav)	KPS, TP	Stromořadní 8 690 02 Břeclav	519 322 842 775 950 094	kacko.breclav@charita.cz		Bc. Hana Hajduchová	Kontaktní centrum s terénním programem Břeclav	ne
DROM, p.o.	KPS, TP	Bratislavská 41 602 00 Brno	730 163 125	drom@drom.cz		www.drom.cz	Mgr. Barbora Kotásková	Kontaktní centrum s terénním programem
Hope4kids, z.ú. – Etické dílny	PP	Vinařská 20 Klobouky u Brna 69172 (korespon. adresa) Vybíralova 969/2 198 00 Praha 9 (sídlo/centrála)	773 316 212	info@hope4kids	www.hope4kids.cz	Ing. Eliška Krmelová	Programy specifické primární prevence zaměřené na rizikové chování dětí a mládeže, programy pro pedagogické pracovníky, rodiče	ne
Charita Kyjov	KPS, TP	Palackého 194 697 01 Kyjov	518 611 589 777 805 002	k.centrum@kyjov.charita.cz	www.kyjov.charita.cz	Mgr. Jarmila Šváblová	Kontaktní centrum – víceúčelová drogová služba s terénními programy	ne
Krok Kyjov, z.ú.	RPTK	Komenského 2124/88, 697 01 Kyjov	518 616 801 737 614 420	camlikova@oskrok.cz	www.oskrok.cz	Mgr. Hana Čamlíková	Terapeutická resocializační komunita Krok	ne
	NP		518 616 801 739 257 755	pantlik@oskrok.cz		Bc. Štěpán Pantlík	Program následné péče Krok	ne
Lotos – doléčovací centrum, o. p. s.	NP	Dvořákova 588/13 602 00 Brno	739 429 469	lotos@lotos-brno.cz	www.lotos-brno.cz	Ing. Radka Kasanová	Byty na půl cesty	ano (úprava emailu)

Na Počátku, o.p.s.	PP	Příkop 6 602 00 Brno	774 440 821	prevence@napocatku.cz	www.napocatku.cz/	Mgr. Eva Grünwaldová	Preventivní program všeobecné PP na téma sexuality	ano
Remedis, s.r.o.	AL	Bratislavská 41 602 00 Brno	720 071 462 530 506 286	vechet@remedis.cz	www.remedis.cz	Bc. et Bc. David Věchet	Adiktologická ambulace + screening a léčba VHC	ne
Renadi, o.p.s.	KPS, AL, NP	Bratislavská 2 602 00 Brno	539 011 302 777 916 272	info@renadi.cz	www.renadi.cz	Mgr. Tereza Janačiková Nováková, DiS.	odborná ředitelka	ne
Salebra, z.s.	RPTK	Tavíkovice 56 671 40 Tavíkovice	774 725 464	komunita@salebra-znojmo.cz	www.salebra-znojmo.cz	Jiří Hladík	předseda spolku	ne
Společnost Podané ruce o.p.s.	---	Hilleho 5, 602 00 Brno	545 247 535	info@podaneruce.cz	www.podaneruce.cz	Mgr. Jindřich Vobořil	ředitel	ne
	AL	Hapalova 22, 621 00 Brno	541 226 070 777 916 263	psychiatricka.ambulace@podaneruce.cz		MUDr. Ronald Marek	Psychiatrická AT ordinace/ substituční léčba	ne
	VP, SP, IP	Hapalova 22, 621 00 Brno	549 211 278 771 242 204	prevence@podaneruce.cz		Mgr. et. Mgr. Michal Škerle	Centrum prevence v Brně/ Speciální prevence	ano (změna jména a tel. čísla)
	KPS	Vlhká 21, 602 00 Brno	771 125 487	kccentrum.vl@podaneruce.cz		Mgr. et Mgr. Vojtěch Dvořák	Kontaktní centra Vlhká	ano
	KPS, TP	U Červeného mlýna1 612 00 Brno	543 249 343 775 889 919	kcentrum.br@podaneruce.cz		Mgr. Monika Černíková	Kontaktní centrum v Brně	ne
	TP	Renneská třída 414/36 639 00 Brno	776 421 947	street@podaneruce.cz		Mgr. Lucie Mašková	Terénní programy v Brně	ne
	Specifi cký TP	Renneská třída 414/36, 639 00 Brno	778 752 178	vesely.o@podaneruce.cz		Mgr. Otakar Veselý	Program Hard&Smart	ne
	AL	Hilleho 5, 602 00 Brno	773 770 885	stromsikova@podaneruce.cz		Mgr. Alžběta Stromšíková	Poradenské centrum v Brně (odborné soc.poradenství)	ne
	NP	Hilleho 5, 602 00 Brno	777 916 048	prechodovebyty@podaneruce.cz vejrostova@podaneruce.cz		Mgr. Gabriela Vejrostová	Přechodové byty v Brně	ne
	SL	Vídeňská 3, 639 00 Brno	776 289 116	substituce@podaneruce.cz		Kateřina Strnadová	Program substituční terapie	ne

Společnost Podané ruce o.p.s.	AL	Hilleho 5, 602 00 Brno	541 227 704 773 750 153	zachovaly@podaneruce.cz	www.podaneruce.cz	Mgr. Miroslav Zachovalý	Terapeutické centrum v JMK	ano (úprava tel.čísla)
	AL	Hapalova 22, 621 00 Brno	777 916 260	vorisek@podaneruce.cz		Ing. Radovan Voříšek	Centrum poradenství v Brně	ne
	NP	Hapalova 22, 621 00 Brno	545 246 690	dc.brno@podaneruce.cz		Mgr. Markéta Žárová Höbausová	Doléčovací centrum v Brně	ne
	AL, SL	Bratislavská 69, 602 00 Brno	545 247 535 778 705 025	kozal@podaneruce.cz		Mgr. Tomáš Kozal	Terapeutické centrum na Bratislavské	ne
	SV	Novobranská 526/14, 602 00 Brno	545 247 542 777 868 566	vezeni@podaneruce.cz		Mgr. Ondřej Bílý	Centrum poradenských služeb ve vězení a po výstupu	ne
	Vzdělávání ¹⁰	Hilleho 5, 602 00 Brno	541 225 188 777 916 277	boxan@podaneruce.cz		Bc. Martin Boxan	Vzdělávací centrum I.E.S., Společnost Podané ruce o.p.s.	ne
	KPS, TP	Horní Česká 4, 669 02 Znojmo	515 264 996 777 916 270	kcentrum.zn@podaneruce.cz		Bc. Kateřina Čermáková	Kontaktní centrum ve Znojmě	ne
	TP	Fügnerova 1, 678 01 Blansko	774 174 914	terenbk@podaneruce.cz		Mgr. Et Mgr. Roman Porč, DiS.	Terénní programy na Blanensku	ne
	TP	Čsl. Armády 1/2a 682 01 Vyškov	778 762 087	vyskov@podaneruce.cz		Bc. Veronika Vláčilová, DiS.	Terénní programy na Vyškovsku	ne
	RPTK	Kostelní Vydří 64, 380 01 Dačice	384 420 172 777 443 585	komunita@podaneruce.cz		Bc. Ladislav Holub	Terapeutická komunita v Podcestném Mlýně	ne
Teen Challenge International Brno	VP	Na Bendovce 24 181 00 Praha Odlouč.pracoviště Cejl 18, 602 00 Brno	739 600 052	dcbrno@gmail.com	www.dc-brno.cz	Bc. Jitka Opálková	Dětské centrum pro ohroženou skupinu dětí	ne

Zpracovala: Mgr. Lenka Možná, protidrogová koordinátorka JMK, květen 2021

¹⁰ Akreditace MPSV – „Vzdělávací instituce pro oblast celoživotního vzdělávání sociálních pracovníků a kvalifikačního vzdělávání pracovníků v sociálních službách“